

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 11 września 2008 r.

Druk nr 245

**PREZES RADY MINISTRÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Donald Tusk**

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowny Panie Marszałku,

zgodnie z dyspozycją zawartą w art. 11, ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.), przekazuję **„Informację o realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 w roku 2007”**.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

**Informacja o realizacji
Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015
w roku 2007**

(dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 9 września 2008 roku)

Warszawa, wrzesień 2008 r.

Wnioski wynikające z przeprowadzonego przeglądu dokumentów strategicznych realizujących w roku 2007 „Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015”

- Podjęta przez MRR próba kompleksowej oceny stopnia realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 wykazała i potwierdziła **mankamenty istniejącego systemu programowania strategicznego**. Sporządzenie takiej oceny jest utrudnione przede wszystkim z uwagi na zbyt dużą ilość dokumentów o charakterze strategicznym, brak zależności i powiązań między wieloma dokumentami, a także występujący w większości dokumentów brak czytelnych ram finansowych (dlatego też niniejsze sprawozdanie nie obejmuje kwestii finansowania SRK ze środków krajowych, tj. budżetu państwa) oraz wskaźników niezbędnych do oceny stopnia realizacji celów w nich zawartych.
- Należy zaznaczyć, że po upływie zaledwie jednego roku od przyjęcia SRK 2007-2015 ocena stopnia realizacji tej średniookresowej strategii nie może być pełna. Niniejsze sprawozdanie przedstawia w głównej mierze założenia dokumentów strategicznych realizujących SRK oraz wykaz działań rozpoczętych przez poszczególne ministerstwa i urzędy centralne, które będą kontynuowane w kolejnych latach. W celu zapewnienia sprawnej, rzetelnej i kompleksowej oceny realizacji strategii rozwoju kraju Minister Rozwoju Regionalnego podejmie **prace nad polepszeniem jakości monitorowania i sprawozdawczości** obowiązującej w ramach SRK, w oparciu o nowe rozwiązania zaproponowane m. in. w nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
- Przeprowadzana obecnie przez MRR **nowelizacja ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (Dz. U. Nr 227, poz.1658 oraz z 2007 r. Nr 140, poz. 984) - ustawy o zppr, przewiduje m.in. umożliwienie efektywnego zarządzania polityką rozwoju w skali kraju i koordynację krajowych instrumentów realizacyjnych (strategii, programów), silniejsze zaakcentowanie celów i problemów rozwoju regionalnego, włączenie elementów przestrzennych, zapewnienie właściwego przygotowania krajowych i regionalnych dokumentów programowych niezbędnych do pozyskiwania funduszy europejskich oraz określenie systemu i reguł sprawnego ich wykorzystywania. Wzmocnienie znaczenia aspektów przestrzennych nastąpi poprzez wyraźne uwzględnienie ich zarówno w SRK, jak i projektowanej długookresowej strategii rozwoju kraju. Nowelizacja odnosi się również do pożądanego systemu wieloletniego finansowania polityki rozwoju, którego założenia przedstawione będą w znowelizowanej ustawie o finansach publicznych.
- MRR w porozumieniu z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów podejmuje działania mające na celu zweryfikowanie dotychczas funkcjonującego systemu programowania strategicznego i zaproponowanie nowego modelu, jak również sposobu koordynacji programowania polityki rozwoju w poszczególnych jej obszarach społeczno-gospodarczym i terytorialnym (regionalnym i przestrzennym). Obecnie opracowywany jest dokument dotyczący **założeń systemu programowania strategicznego w Polsce**. W dokumencie podjęto próbę wypracowania systemu programowania strategicznego określając typy podstawowych dokumentów strategicznych i zakres zależności między nimi, główne obszary programowania, odpowiedzialne podmioty, sposób koordynacji prac nad dokumentami oraz podstawowe zasady tworzenia i monitorowania realizacji dokumentów strategicznych.

Zaproponowano jednocześnie nowe (wariantowe) zasady dotyczące finansowania polityki rozwoju.

- Od początku 2007 r. MRR we współpracy z innymi resortami podejmuje działania mające na celu zredukowanie ilości dokumentów o charakterze strategicznym - na koniec 2006 r. obowiązywało 406 takich dokumentów. Przeprowadzono m.in. proces uznania za nieobowiązujące (uchwałami Rady Ministrów) 130 dokumentów, które się zdezaktualizowały, bądź nie były realizowane. Obecnie liczba tych dokumentów sięga 200 (w tym 30 strategii sektorowych).

Niemniej jednak, MRR wciąż widzi potrzebę dalszej redukcji ilości dokumentów strategicznych, ich uporządkowania oraz zapewnienia wzajemnej spójności i powiązań pomiędzy nimi. Przeprowadzona analiza przyporządkowania obowiązujących strategii sektorowych oraz innych dokumentów strategicznych do poszczególnych priorytetów Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 wskazuje na pewne luki w kształtowaniu rozwoju kraju. Jednocześnie liczba obowiązujących oraz opracowywanych strategii sektorowych wydaje się zbyt duża - opracowywane strategie sektorowe często są wycinkowe i nie obejmują całości podejmowanego zagadnienia. Obowiązujące strategie sektorowe wymagają ponownego zweryfikowania pod kątem ich przydatności i realizacyjności. Zasadne więc wydaje się zastosowanie rozwiązania polegającego na **konsolidacji już istniejących strategii w bloki tematyczne** oraz opracowania kilku nowych strategii wypełniających luki w programowaniu, co przyczyni się do zwiększenia efektywności i przejrzystości całego systemu programowania strategicznego rozwoju kraju. MRR wspólnie z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów podejmuje prace koncepcyjne w celu wypracowania propozycji w tym zakresie.

- W związku z podejmowanymi wyżej działaniami oraz doświadczeniami wynikającymi z dotychczasowej realizacji strategii rozwoju kraju, MRR uznaje za uzasadnione dokonanie **aktualizacji obowiązującej „Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015”** w celu m.in. wzmocnienia jej wiodącej roli w systemie programowania strategicznego. Szczególna uwaga zwrócona będzie na aktualizację zestawu wskaźników społeczno-gospodarczych. Jednocześnie wzmocnienia wymaga system realizacyjny SRK: pogłębienia wymagają zapisy dotyczące sposobu realizacji oraz koordynacji działań w tym zakresie w skali kraju. Zakłada się, że aktualizacja zostanie sfinalizowana w 2009 roku.

Wprowadzenie

„Informacja o realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 w roku 2007” stanowi wykonanie art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Art. 11 wspomnianej ustawy nakłada na Prezesa Rady Ministrów obowiązek przekazania Sejmowi i Senatowi, do dnia 31 lipca każdego roku, informacji o realizacji strategii rozwoju kraju w roku poprzednim.

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 została przyjęta 29 listopada 2006 r., przedmiotowa informacja dotyczy więc **pierwszego roku realizacji SRK**.

W związku z powyższym, utrudnione jest przedstawienie wymiernych efektów realizacji średniookresowej strategii. Sprawozdanie przedstawia więc w głównej mierze założenia dokumentów strategicznych realizujących SRK oraz wykaz działań rozpoczętych przez poszczególne ministerstwa i urzędy centralne, które będą kontynuowane w kolejnych latach.

Należy podkreślić, iż w 2007 r. prowadzone były prace mające na celu uporządkowanie obowiązujących i opracowywanych dokumentów strategicznych, przygotowując warunki do efektywnej realizacji SRK w kolejnych latach.

Rozdział I dokumentu przedstawia rolę SRK, podejmowane w 2007 r. próby związane z porządkiem systemu programowania strategicznego oraz dokonywanie oceny zgodności dokumentów strategicznych względem SRK.

W rozdziale II przedstawiono działania informacyjno-promocyjne dotyczące SRK, jakie realizowane były w 2007 r.

Rozdział III opisuje najważniejsze działania, jakie zostały podjęte w celu realizacji SRK w 2007 r. przez poszczególne resorty na podstawie obowiązujących dokumentów strategicznych.

Źródła finansowania zadań i działań podejmowanych w celu realizacji SRK prezentuje rozdział IV.

I. Rola SRK - ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju

W świetle obecnie obowiązującej ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest dokumentem planistycznym określającym podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym. Ustawa przyznaje SRK nadrzędną rolę w systemie programowania strategicznego, wprowadza m.in. obowiązek zgodności poszczególnych strategii sektorowych ze strategią rozwoju kraju.

SRK powinna stanowić bazę odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, a w pewnym stopniu także opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

W celu spełnienia wymogów ustawowych zaistniała więc potrzeba dostosowania, funkcjonalnego powiązania oraz ukierunkowania obowiązujących i powstających strategii (zwłaszcza sektorowych) na realizację celu głównego i priorytetów rozwojowych określonych w Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK).

Pierwszy etap prac w tym zakresie wiązał się z koniecznością uporządkowania wszystkich strategicznych dokumentów programowych wyznaczających cele i kierunki społeczno-gospodarczego rozwoju kraju, z których wiele, podjętych w poprzednich latach, straciło swą aktualność, część zaś powinna być kontynuowana, przy założeniu ich aktualizacji.

Celem uporządkowania procesu programowania strategicznego Ministerstwo Rozwoju Regionalnego - w porozumieniu z innymi ministerstwami - przeprowadziło przegląd i analizę rządowych dokumentów strategicznych przyjętych przez Radę Ministrów w latach 1989-2006. Efektem tych prac był dokument „*Ocena rządowych dokumentów strategicznych przyjętych w latach 1989-2006*”, który został przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów i przekazany członkom Rady Ministrów do wiadomości w dniu 18 lipca 2007 r.

Jednocześnie Stały Komitet Rady Ministrów zobowiązał Ministra Rozwoju Regionalnego do przygotowania i przedłożenia Radzie Ministrów projektów uchwał w sprawie uchylenia dokumentów strategicznych uznanych w „*Ocenie rządowych dokumentów ...*” za nieaktualne i zbędne. Zgodnie z zał. 1 do tego dokumentu 140 dokumentów strategicznych straciło swą przydatność i należało je uchylić (na wniosek RCL podjęto decyzję, że dokumenty strategiczne stanowiące załącznik 1 do „*Oceny rządowych...*” nie będą uchylane, a uznawane za nieobowiązujące uchwałami Rady Ministrów).

Uznanie tych dokumentów za nieobowiązujące w formie uchwały RM miało na celu uporządkowanie strategicznych dokumentów programowych wyznaczających główne cele i kierunki społeczno-gospodarczego rozwoju kraju. Pozwoliło jednocześnie na jasne określenie, które dokumenty obowiązują i mogą stanowić odniesienie dla innych, obecnie przygotowywanych dokumentów programowych.

Dokumenty uznane za nieobowiązujące były w większości przyjmowane w latach dziewięćdziesiątych, w pierwszym okresie transformacji gospodarki polskiej. Założenia programowe zawarte w tych dokumentach zostały zrealizowane, bądź też zastąpione lub uszczegółowione dokumentami programowymi realizowanymi w późniejszym okresie. Wiele z nich, ze względu na nowe uwarunkowania prawne i finansowe, jest obecnie nieaktualnych oraz nieprzydatnych do realizacji obecnych priorytetów Polski.

Do dnia 14 listopada 2007 r. Rada Ministrów przyjęła w trybie obiegowym wszystkie przekazane przez MRR projekty uchwał uznające za nieobowiązujące 130 dokumentów strategicznych¹.

Drugi etap prac polegał na dokonaniu przez Ministra Rozwoju Regionalnego **oceny zgodności z SRK wszystkich obowiązujących strategii sektorowych**, przyjętych przez Radę Ministrów przed dniem przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 (zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju). W wyniku przeprowadzonej oceny zgodności wykazano, że 23 dokumenty, spośród 25 uznanych za strategię sektorowe, wymagają aktualizacji lub dostosowania. Opinie o zgodności zostały przekazane właściwym ministrom wraz ze wskazaniem konieczności aktualizacji bądź też dostosowania poszczególnych strategii do wymogów przedmiotowej ustawy. Główne obszary niezgodności dotyczyły ram finansowych (ich brak lub niewystarczające ujęcie) oraz

¹ SKRM zadecydował, że 10 dokumentów z listy 140 nie będzie uznawanych za nieobowiązujące (nadal obowiązują).

wskaźników realizacji (brak wyszczególnienia wskaźników, ich wartości w roku bazowym oraz wartości docelowych).

Ponadto, Minister Rozwoju Regionalnego prowadził na bieżąco ocenę zgodności przygotowywanych przez poszczególne ministerstwa projektów strategii sektorowych ze Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015, realizując tym samym zapisy art. 14 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W 2007 r. zostało przyjętych przez Radę Ministrów 5 strategii sektorowych, które podlegały ocenie zgodności z SRK, tj.:

1. Strategia rozwoju sportu w Polsce do roku 2015 (przyjęta przez Radę Ministrów 23.01.2007 r.)
2. Strategia dla transportu kolejowego do 2013 r. (przyjęta 17.04.2007 r.)
3. Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007-2015 (przyjęta 31.07.2007 r.)
4. Strategia rozwoju portów morskich do 2015 r. (przyjęta 13.11.2007 r.)
5. Strategia polityki konsumenckiej na lata 2007-2009 (przyjęta 5.12.2007 r.).

W 2007 r. Rada Ministrów przyjęła również **47 innych dokumentów o charakterze strategicznym** (programów, programów wieloletnich, planów, polityk i innych), które MRR opiniowało w trybie uzgodnień międzyresortowych, mając przede wszystkim na uwadze zgodność celów tych dokumentów z SRK.

Według stanu na koniec grudnia 2007 r. liczba obowiązujących dokumentów o charakterze strategicznym – w podziale na poszczególne kategorie dokumentów - przedstawiała się następująco:

- **8** – dokumenty długookresowe;
- **30** – strategie sektorowe, w stosunku do których wymagana jest ocena zgodności z SRK;
- **154** – dokumenty o charakterze strategicznym (w tym programy wieloletnie, programy, plany, założenia, koncepcje, itp.) o perspektywie co najmniej dwuletniej.

Obecnie w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego przygotowany jest **projekt nowelizacji ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju**, który m.in. przewiduje wzmocnienie roli SRK, jako wiodącej strategii rozwojowej w Polsce m.in. poprzez wzmocnienie systemu realizacyjnego oraz silniejsze uwzględnienie wymiaru przestrzennego.

II. Działania informacyjno-promocyjne, podejmowane w 2007 r., dotyczące „Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015”

Celem działań informacyjno-promocyjnych podejmowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w 2007 r. było **podniesienie świadomości społecznej** na temat funkcji i roli, jaką odgrywa SRK w rozwoju gospodarczym i społecznym kraju. Rezultatem tych działań miało być również **uzyskanie akceptacji społecznej**, co do głównych celów i priorytetów SRK.

Działania informacyjno promocyjne wiązały się przede wszystkim z udostępnianiem szerokiej opinii publicznej „Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015” oraz innych dokumentów z nią związanych, jak m.in. „Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013”. Oba dokumenty zostały przygotowane również w angielskiej wersji językowej. Dokumenty sukcesywnie przekazywane były władzom regionalnym, przedstawicielstwom polskim za granicą oraz przedstawicielstwom innych państw w Polsce, przedstawicielom Komisji Europejskiej, środowiskom naukowym, przedsiębiorcom, ekologom, organizacjom pozarządowym, bibliotekom.

Przygotowany również został krótki, napisany przystępnym językiem, materiał informujący o podstawowych założeniach SRK „**Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015. Szansa dla Polski**”, który był następnie szeroko rozpowszechniany (został m.in. rozesłany do wojewodów i marszałków województw, a także do regionalnych punktów informacji europejskiej).

SRK prezentowana była m.in. podczas wspólnego posiedzenia Komisji Sejmu RP: Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej, Gospodarki oraz Infrastruktury w dniu 27 marca 2007 r. oraz przy okazji organizowanych przez MRR spotkań i konferencji.

Mając na uwadze uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego i kształtowanie polityki pozwalającej na sprostanie rysującym się wyzwaniom, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego podjęło również **organizację cyklu debat dotyczących przyszłości Polski**. Wiązały się one z wdrażaniem Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (Narodowej Strategii Spójności) na lata 2007-2013. Pierwsza z cyklu konferencji, zorganizowana wspólnie z Polską Akademią Nauk, odbyła się w marcu 2007 r. i poświęcona została wizji Polski w 2015 r. Tematem przewodnim drugiej konferencji (maj 2007 r.), zorganizowanej we współpracy z Zarządem Krajowym Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, był wzrost zatrudnienia i poprawa jakości miejsc pracy. Trzecia konferencja (lipiec 2007 r.) dotyczyła aspektów środowiskowych w działaniach inwestycyjnych podejmowanych w ramach NSRO i SRK. Ostatnia z cyklu konferencji miała miejsce w październiku 2007 r. i poświęcona była kwestii „Obszary wiejskie jako wyzwanie dla polityki rozwoju w Polsce”. Do debat zapraszani byli pracownicy nauki, eksperci ekonomiczni, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pracodawców, organizacji związkowych i innych organizacji pozarządowych, jak też przedstawiciele ministerstw. W konferencjach brali także udział reprezentanci mediów.

Jednym z ważniejszych kanałów promocyjnych SRK był serwis internetowy. Było to źródło bieżących informacji o SRK, organizowanych spotkaniach i konferencjach. Za pośrednictwem internetu można też było przekazywać swoje uwagi i spostrzeżenia na temat tego dokumentu.

Ponadto z inicjatywy miesięcznika Forbes został zorganizowany w 2007 r. **cykl konferencji regionalnych** w każdym z 16 województw (Regional Forbes Executive Meetings), nawiązujących merytorycznie do głównych priorytetów SRK. Spotkania te adresowane były

do władz terenowych oraz środowiska biznesowego w danym regionie. Elementem każdego ze spotkań poświęconych możliwościom realizacji projektów inwestycyjnych była m.in. prezentacja celów oraz narzędzi realizacji SRK z udziałem przedstawicieli MRR.

Należy podkreślić, że prowadzone działania informacyjno-promocyjne przyniosły zakładane rezultaty – znacznie wzrosło zainteresowanie problematyką programowania strategicznego, w tym wiedza na temat głównych dokumentów strategicznych (SRK, NSRO), jak również społeczna akceptacja dla potrzeby dalszych zmian w systemie programowania strategicznego w celu podniesienia jego efektywności.

III. Działania podejmowane w 2007 r. w celu realizacji Strategii Rozwoju Kraju w ramach wybranych dokumentów strategicznych

Zgodnie z *ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju SRK* jest realizowana poprzez strategie sektorowe oraz krajowe i regionalne programy operacyjne. Do realizacji założeń SRK przyczyniało się także szereg przyjętych w 2007 r. ustaw i rozporządzeń, mających wpływ na obszary adekwatne dla poszczególnych Priorytetów SRK.

W Polsce jest obecnie realizowanych **30 strategii sektorowych** przyjętych w latach 2000-2007. Strategie te, zgodnie z zapisami w/w ustawy zostały ocenione pod kątem zgodności ze Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015. Przeprowadzona ocena wykazała, iż większość z nich **wymaga aktualizacji i dostosowania do wymogów ww. ustawy** - proces aktualizacji i dostosowywania tych dokumentów nie został jeszcze zakończony.

Krajowe i regionalne programy operacyjne służą realizacji **Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowej Strategii Spójności - NSS)**, który to dokument jest głównym planem wykonawczym SRK i jednocześnie uwzględniającym zapisy Krajowego Programu Reform. NSS określa priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013. Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Do realizacji SRK przyczynia się również szereg innych dokumentów strategicznych (programów, programów wieloletnich, planów, polityk, itp.), do najważniejszych z nich należy **Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej w Polsce na lata 2005-2008**. Jest to strategiczny, średniookresowy program społeczno-gospodarczy, określający reformy w obszarze polityki makroekonomicznej i budżetowej, polityki mikroekonomicznej i strukturalnej oraz polityki rynku pracy, jakie Rząd Polski podejmuje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, w celu realizacji Strategii Lizbońskiej. Dzięki swojej kompleksowości KPR obejmuje działania i reformy, które sprzyjają realizacji SRK. Strategia Rozwoju Kraju odwołuje się bowiem do Strategii Lizbońskiej i uwzględnia jej cele. W 2007 r. nastąpiło przyspieszenie realizacji reform w ramach KPR w porównaniu z rokiem poprzednim, co miało związek z zakończeniem prac analitycznych w wybranych obszarach, niezbędnych dla właściwego przygotowania procesu legislacyjnego oraz wdrożenia odpowiednich rozwiązań. Obszary i reformy, na których skupiono się w 2007 r. to: system finansów publicznych, system emerytalno-rentowy, system wspierania innowacji, proces reformy regulacji (*better regulation*), wprowadzenie warunków konkurencji w sektorze

elektroenergetycznym, rozwój infrastruktury transportowej, funkcjonowanie publicznych służb zatrudnienia, rozwój kapitału ludzkiego.

Poniżej przedstawione zostało przyporządkowanie poszczególnych strategii sektorowych do priorytetów SRK. Należy podkreślić, iż w większości przypadków strategie sektorowe są dokumentami przekrojowymi, obejmującymi różne aspekty i służą realizacji kilku priorytetów SRK.

Adekwatnie dla każdego Priorytetu SRK, zostały przedstawione działania podejmowane w roku 2007 w ramach pozostałych dokumentów strategicznych, mających na celu realizację założeń SRK. Materiał został opracowany na podstawie analiz MRR i informacji nadesłanych przez poszczególne resorty.

Priorytet 1 SRK: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

W ramach powyższego Priorytetu w roku 2007 obowiązywały następujące strategie sektorowe:

Strategia Rozwoju Rynku Kapitałowego „Agenda Warsaw City 2010” stawia za cel funkcjonowanie w Polsce silnego, regionalnego rynku kapitałowego z szeroką gamą połączeń z rynkami zagranicznymi, umożliwiające efektywne pozyskiwanie i alokację kapitału przez polskie podmioty oraz inwestowanie wolnych środków przez osoby i instytucje. W związku z tym, zamierzeniem strategii jest zwiększenie skali i efektywności obydwu segmentów rynku kapitałowego: publicznego i niepublicznego, zarówno dla papierów udziałowych, jak i dłużnych. Strategia zawiera zestaw działań określonych jako „Agenda Warsaw City 2010” podzielonych na legislacyjne, organizacyjne, infrastrukturalne i prywatyzacyjne.

Program Reformy Regulacji stanowi pierwszy kompleksowy plan działań w zakresie poprawy jakości prawa w Polsce. Koncentruje się na uproszczeniu istniejącego prawa, usprawnieniu zasad tworzenia nowych regulacji, uczestnictwie w programie uproszczeniowym na szczeblu unijnym oraz na zmianach instytucjonalno-organizacyjnych w administracji. Program zakłada także ścisłą współpracę z organizacjami przedsiębiorców, ośrodkami naukowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Celem współpracy jest identyfikacja i uproszczenie niesprawnych przepisów, bez uszczerbku dla całego systemu prawa gospodarczego.

Kierunki Zwiększania Innowacyjności Gospodarki na lata 2007-2013 – dokument zakłada rozwój gospodarki opartej na wiedzy, a w związku z tym wsparcie edukacji, nauki i działalności badawczo-rozwojowej, gałęzi przemysłu tzw. wysokiej techniki, usług biznesowych związanych z gospodarką opartą na wiedzy oraz sektora usług społeczeństwa informacyjnego.

Strategia Kierunkowa Rozwoju Informatyzacji Polski do roku 2013 oraz Perspektywiczna Prognoza Transformacji Społeczeństwa Informacyjnego do roku 2020 zakłada wsparcie wzrostu ekonomicznego i społecznego poprzez skuteczną stymulację wykorzystania możliwości technik informacyjnych i komunikacyjnych we wszystkich obszarach życia istotnych dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Działania stymulujące powinny zmierzać do zwiększenia podaży usług elektronicznych i wartościowych zasobów cyfrowych oraz do rozwoju infrastruktury teleinformatycznej i umiejętności niezbędnych do korzystania z usług i treści.

Strategia Polityki Konsumenckiej na lata 2007-2009 ma na celu wzmocnienie ochrony praw konsumentów na polskim rynku oraz zapewnienie im równych szans na rynku wspólnotowym. Określa ramy i priorytety w zakresie ochrony słabszych uczestników rynku

w Polsce. Jej główne cele to: tworzenie bezpiecznego i przyjaznego konsumentom rynku, promowanie dialogu społecznego na rzecz ich ochrony oraz mechanizmów samoregulacji, tworzenie efektywnego systemu informacji, poradnictwa i dochodzenia roszczeń konsumentów oraz prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej i edukacyjnej.

Strategia dla Przemysłu Chemicznego w Polsce do 2010 r. zakłada: poprawę struktury przemysłu chemicznego w Polsce przez stworzenie silnych, nowoczesnych podmiotów gospodarczych wraz z rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw (SME); racjonalizację kosztów gospodarowania zakładów przemysłu chemicznego i stworzenie warunków do inwestowania; zmniejszenie deficytu bilansu handlu zagranicznego w zakresie chemikaliów; lepsze wykorzystanie potencjału kadry naukowej jednostek badawczo-rozwojowych i kadry inżyniersko-technicznej zakładów chemicznych oraz bardziej wszechstronne przygotowanie zakładów przemysłu chemicznego do otoczenia gospodarczego w Unii Europejskiej. Strategia ma także na celu utworzenie systemowych warunków i zachęt unowocześniania i rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce.

Strategia dla Transportu Kolejowego do 2013 r. jest jednym z narzędzi kształtowania i oddziaływania na krajową infrastrukturę kolejową i kolejowych operatorów przewozowych. Przedstawia sposoby i zakres narzędzi organizacyjnych, ekonomicznych i prawnych, które należy wypracować i wdrożyć w polskim systemie transportu kolejowego, umożliwiając tym samym wzrost efektywności gospodarowania w sektorze kolejnictwa oraz systematyczne podnoszenie jakości obsługi użytkowników kolei.

Strategia Działalności Górnictwa Węgla Kamiennego w Polsce w latach 2007-2015 zakłada racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby zasoby te służyły kolejnym pokoleniom. Ponadto, określa kierunki w zakresie strategii działalności górnictwa, które powinny stanowić podstawę do budowy strategii przez spółki węglowe – producentów węgla kamiennego.

Strategia dla Sektora Stocznioowego (morskie stocznie produkcyjne) w Polsce w latach 2006-2010 służy zwiększeniu konkurencyjności morskich stocznii produkcyjnych dzięki ich restrukturyzacji i prywatyzacji, polepszeniu sytuacji na rynku pracy w sektorze, stworzenie warunków dla stabilnego wzrostu efektywności sektora stocznioowego oraz utrzymanie jego korzystnego wpływu na saldo wymiany handlowej z zagranicą.

Strategia Rozwoju Rybołówstwa na lata 2007-2013 zgodnie ze Wspólną Polityką Rybacką, dotyczy następujących obszarów priorytetowych: zrównoważonej eksploatacji zasobów rybackich i rozwoju akwakultury, wzrostu konkurencyjności sektora rybołówstwa i przetwórstwa rybnego, terytorialnego wymiaru polityki rybackiej, ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem środowiska wodnego, a także właściwego zarządzania polityką rybacką.

Strategia Rozwoju Polskiej Gospodarki Morskiej do roku 2015 (przygotowywana jest aktualizacja dokumentu pn. *Strategia rozwoju gospodarki morskiej na lata 2007-2015*). Przygotowywana strategia stanowić będzie narzędzie dla poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki morskiej w Unii Europejskiej, a także wpływać będzie na wzrost liczby miejsc pracy w tym sektorze.

Strategia Rozwoju Ochrony Zdrowia na lata 2007-2013 (przygotowywana jest aktualizacja pn. *Strategia rozwoju ochrony zdrowia w Polsce na lata 2007-2015*) - celem nadrzędnym tego dokumentu jest poprawa zdrowia społeczeństwa polskiego jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe przy kompleksowej i zintegrowanej realizacji czterech celów strategicznych (zwiększenia bezpieczeństwa

zdrowotnego społeczeństwa, poprawy efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, dostosowania opieki zdrowotnej do dynamiki długookresowych trendów demograficznych, poprawy stanu zdrowia społeczeństwa polskiego w stopniu zmniejszającym dystans istniejący pomiędzy Polską i średnim poziomem stanu zdrowia w Unii Europejskiej).

Oprócz wyżej przytoczonych strategii sektorowych, działania mające na celu realizację założeń *Priorytetu 1 SRK Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki* realizowane były w roku 2007 także poprzez niżej wymienione programy, plany i polityki.

- W ramach przygotowanego przez Ministerstwo Finansów i aktualizowanego corocznie **Programu Konwergencji** (ostatnia aktualizacja przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 25 marca 2008 r.) główne działania dotyczyły ograniczenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w relacji do PKB z 3,8% do 1,5% w latach 2006-2010, redukcji klina podatkowego, redukcji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB z 47,6% w 2006 r. do 42,3% w 2010 r.

Efektom podejmowanych działań było m.in. ograniczenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych w relacji do PKB do poziomu 2% w 2007 r. (w aktualizacji z 2006 r. przewidywano 3,4%); redukcja deficytu strukturalnego o 1,5 pkt. procentowego w 2007 r. poprzez obniżenie składki rentowej oraz redukcja długu publicznego w relacji do PKB do 45,2% w 2007 r. Relacja długu publicznego do PKB jest jednym ze wskaźników charakteryzujących cel główny SRK.

- Realizacji Priorytetu 1 SRK służy również strategia sektorowa **Kierunki Zwiększania Innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013**. Najważniejszy priorytet zdefiniowany jest tam jako: *Wzrost innowacyjności przedsiębiorstw dla utrzymania gospodarki na ścieżce szybkiego rozwoju i dla tworzenia nowych, lepszych miejsc pracy*. W 2007 r. przygotowywany był **Dokument wdrażający kierunki zwiększania innowacyjności gospodarki na lata 2007-2013**, który stanowi uzupełnienie strategii i wskazuje na sposoby jej wdrażania w Polsce.
- Jednocześnie w roku 2007 realizowane były projekty bezpośredniego wsparcia dla przedsiębiorców lub instytucji otoczenia biznesu, których celem jest rozwój działalności B+R oraz wspieranie absorpcji innowacji (przykładowo w ramach **Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw** – działanie 1.4 *Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo rozwojową a gospodarką*, a w obszarze **Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego** – działanie 2.6 *Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy*, czy też w ramach programu dotacji dla Akademickich Inkubatorów Przedsiębiorczości).
- Działania w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz usług elektronicznych były prowadzone głównie w oparciu o **Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010**, który zakłada przekształcenie Polski w państwo nowoczesne i przyjazne dla obywateli i podmiotów gospodarczych, racjonalizację wydatków administracji publicznej związanych z jej informatyzacją i rozwojem społeczeństwa informacyjnego oraz neutralność technologiczną rozwiązań informatycznych wykorzystywanych w procesie informatyzacji administracji publicznej. Projekty realizowane w 2007 r. w ramach tego Planu to m.in.: ePUAP, IKONKA, PESEL 2 (MSWiA) czy Platforma udostępniania on-line przedsiębiorcom usług i zasobów cyfrowych rejestrów medycznych (MZ).

- Priorytet 1 SRK realizowany był również w ramach **Narodowego Programu Foresight Polska 2020** (Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego), którego celem jest utworzenie portalu internetowego i bazy danych Narodowego Programu Foresight Polska 2020 oraz opracowanie pierwszych tez w polu badawczym Delphi Zrównoważony Rozwój, Technologie Informacyjne i Telekomunikacyjne. Bezpośrednim efektem prac zrealizowanych w 2007 r. było opracowanie tez delfickich w trzech polach badawczych, przeprowadzenie pilotażowego badania Delphi w polu badawczym *Zrównoważony Rozwój oraz Technologie Informacyjne i Telekomunikacyjne* oraz przeprowadzenie I rundy pełnego badania Delphi, w którym wzięło udział ponad 2 700 ekspertów. Pośrednim efektem działań zrealizowanych w 2007 r. będzie budowa scenariuszy rozwoju i stworzenie wizji rozwojowej Polski do 2020, pobudzenie rozwoju gospodarczego, wzrost jakości życia w Polsce oraz osiągnięcie konsensusu społecznego wokół strategicznych kierunków rozwoju kraju.
- W roku 2007 realizowano także przedsięwzięcie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego **Inicjatywa Technologiczna I**, której celem jest wdrożenie programu wsparcia przedsięwzięć innowacyjnych na bazie osiągnięć polskiego potencjału intelektualnego. Inicjatywa została bardzo pozytywnie odebrana zarówno przez środowiska naukowe, jak i przez sektor gospodarczy jako efektywna koncepcja finansowania działań zmierzających do wzmocnienia współpracy między nauką i gospodarką. W ramach przedsięwzięcia dofinansowanie przyznane zostało 172 projektom – 90 jednostkom naukowym (6 PAN, 38 jednostki badawczo-rozwojowe, 48 szkoły wyższe) i 82 przedsiębiorcom.
- W zakresie Programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego **Patent Plus - Wsparcie Patentowania Wynalazków Powstających w Jednostkach Naukowych** realizowano zadania dotyczące dofinansowania lub refundacji kosztów niektórych etapów postępowania patentowego oraz dotyczące ułatwiania pozyskiwania partnerów biznesowych do komercjalizacji wynalazków oraz dofinansowania szkoleń i upowszechniania wiedzy o ochronie własności intelektualnej.
- W ramach Programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego **Kreator Innowacyjności. Wsparcie Innowacyjnej Przedsiębiorczości Akademickiej** w roku 2007 zawarto umowy na dofinansowanie 24 projektów mających na celu realizację następujących rodzajów zadań: tworzenie i wdrażanie uczelnianych systemów komercjalizacji nowoczesnych technologii, przygotowanie i wdrożenie procedur zarządzania własnością intelektualną w uczelniach, tworzenie i obsługę baz danych zawierających informacje o wynikach badań naukowych, zakup usług doradczych i szkoleniowych, udział w wystawach i targach współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorstwami, działalność informacyjno-promocyjną, zakup sprzętu i wyposażenia. Działania te objęły uczelnie, akademickie inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii, jednostki naukowe, parki technologiczne, konsorcja badawczo-rozwojowe oraz podmioty działające na rzecz nauki.
- Przyjęty w 2007 r. dokument **Koncepcja Horyzontalnej Polityki Przemysłowej w Polsce** wskazuje działania ukierunkowane na podnoszenie innowacyjności i zaawansowania technicznego przedsiębiorstw przemysłowych, kwalifikacji kadr oraz usuwania barier prawnych i administracyjnych hamujących wzrost gospodarczy.
- Priorytet 1 SRK w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz usług elektronicznych, a także informatyzacji kraju realizuje m.in. **Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010**. Dokument ten jest podstawą tworzenia w Polsce

e-gospodarki oraz e-administracji, a także prowadzenia polityki w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Określono w nim priorytety i cele informatyzacji państwa, zawarto zestawienie sektorowych oraz ponadsektorowych projektów informatycznych, program działań w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz zadania publiczne, które powinny być realizowane z wykorzystaniem drogi elektronicznej.

- W 2007 r. realizowane były również dokumenty strategiczne, przygotowane przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów odnoszące się do ochrony konkurencji: ***Polityka Konkurencji na lata 2006-2007*** oraz ***Strategia Polityki Konsumenckiej na lata 2007-2009***.
- W ramach ***Polityki Konkurencji*** podejmowano działania dotyczące trzech obszarów: Ochrona konkurencji, Tworzenie konkurencji oraz Wspieranie konkurencji.

Działania i priorytety z obszaru *Ochrona konkurencji*, za realizację których odpowiedzialny był przede wszystkim organ antymonopolowy, koncentrowały się głównie na wzroście skuteczności w zakresie zwalczania karteli, ochronie sektorów liberalizowanych, wprowadzeniu zmian w prawie konkurencji, usprawnianiu systemu nadzorowania pomocy publicznej oraz ochronie konkurencji na rynkach lokalnych.

W obszarze *Tworzenie konkurencji* działania koncentrowały się na realizacji priorytetów dotyczących sprawnego funkcjonowania gospodarki rynkowej, który wymaga otwierania i rozwijania konkurencji na rynkach regulowanych tj. w sektorze mediów elektronicznych, w sektorze energetycznym, w transporcie kolejowym oraz w usługach pocztowych. Za realizację działań tego obszaru odpowiedzialni byli również regulatorzy poszczególnych sektorów (UKE, URE, ULC, UTK).

W obszarze *Wspieranie konkurencji* działania dotyczyły przede wszystkim zwiększania stopnia świadomości wśród uczestników rynku oraz analizowania stanu konkurencji oraz opracowywania działań w celu wspierania jej rozwoju. Prowadzono działania promocyjne i edukacyjne popularyzujące wiedzę dotyczącą reguł konkurencji zarówno wśród konsumentów, jak i przedsiębiorców, a także działania zmierzające do identyfikacji ograniczeń dla rozwoju konkurencji oraz możliwości ich wyeliminowania.

- W ramach ***Strategii Polityki Konsumenckiej na lata 2007-2009*** podejmowano działania dotyczące:
 - ⇒ rozwoju bezpiecznego i pro-konsumenckiego rynku - w 2007 r. skontrolowano 25 przedsiębiorców wytwarzających i magazynujących paliwa, 61 podmiotów posiadających bazy i hurtownie paliw oraz 2318 stacji benzynowych;
 - ⇒ proaktywnej polityki informacyjno-edukacyjnej - w 2007 r. przeprowadzono 4 badania socjologiczne (docelowy wskaźnik - 9 dotyczy całego okresu obowiązywania strategii);
 - ⇒ przeprowadzenia kontroli rynku dóbr i usług konsumenckich o charakterze ogólnokrajowym - w 2007 r. przeprowadzono kontrolę prawidłowości i rzetelności organizowania promocji; kontrolę bezpieczeństwa narzędzi i akcesoriów ogrodowych, kontrolę jakości handlowej i prawidłowości oznakowania soków, kontrolę jakości handlowej i prawidłowości oznakowania wyrobów czekoladowych, kontrolę jakości handlowej i prawidłowości oznakowania mięsa i przetworów mięsnych;
 - ⇒ stałej kontroli wzorców umownych stosowanych przez przedsiębiorców wraz z przeglądem rynków, które były już monitorowane - w 2007 r. dokonywano kontroli wzorców umów: deweloperskich i pośrednictwa nieruchomości, stosowanych przez

operatorów telefonii komórkowej, telewizji kablowej i dostępu do Internetu, usług finansowych (rachunki bankowe i kredyty hipoteczne), usług edukacyjnych, stosowanych na rynku turystycznym i usług rekreacyjnych;

- ⇒ rozwoju mechanizmów nadzoru nad bezpieczeństwem produktów - w 2007 r. realizowano *Decyzję Komisji nr 2006/502/WE z dnia 11 maja 2006 r. zobowiązującą państwa członkowskie do podjęcia środków w celu zapewnienia, by na rynek wprowadzane były wyłącznie zapalniczki zabezpieczone przed uruchomieniem przez dzieci, oraz w celu zakazania wprowadzania na rynek zapalniczek-gadżetów* (Dz. Urz. UE L 198 z 20.7.2006, str. 41, z późn. zm.) oraz wdrażające ją do polskiego porządku prawnego rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do zapalniczek (Dz. U. z 2007 r. Nr 77, poz. 515). Sporządzony i upubliczniony został roczny raport na temat jakości paliw;
- ⇒ implementacji *Dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”)* (Dz. Urz. UE L 149 z 11.6.2005, str. 22) – przygotowano wytyczne dla przedsiębiorców i konsumentów zawierające interpretacje implementowanych przepisów tej Dyrektywy.
- Działania podejmowane w zakresie restrukturyzacji tradycyjnych sektorów przemysłu i prywatyzacji (Ministerstwo Skarbu Państwa), mieszczące się w ramach Priorytetu 1 SRK dotyczyły w głównej mierze:
 - ⇒ restrukturyzacji sektorów przemysłowych,
 - ⇒ kontynuacji procesu przekształceń własnościowych,
 - ⇒ podniesienia standardu nadzoru właścicielskiego nad spółkami Skarbu Państwa.
- Podstawowym dokumentem realizującym cele SRK w ramach niniejszego priorytetu były ***Kierunki Prywatyzacji Majątku Skarbu Państwa w 2007 r.***, stanowiące załącznik do ustawy budżetowej na rok 2007 z dnia 25 stycznia 2007 r.
- Realizowane w 2007 r. projekty prywatyzacyjne dotyczyły w znacznej mierze sektorów o charakterze strategicznym, w których znaczna część podmiotów wymaga gruntownej restrukturyzacji i modernizacji. Działania Ministra Skarbu Państwa w tym zakresie wynikały z opracowywanych i przyjętych przez Radę Ministrów programów i strategii sektorowych dla niżej wymienionych branż z uwzględnieniem interesów państwa, w tym bezpieczeństwa energetycznego kraju:
 - elektroenergetyka - w związku z przyjęciem przez Radę Ministrów w dniu 28 marca 2006 r. ***Programu dla Elektroenergetyki***, uległa zmianie koncepcja prywatyzacji spółek sektora energetycznego. Rząd zdecydował się odstąpić od sprzedaży pojedynczych spółek sektora, dokonać konsolidacji firm i przeprowadzić prywatyzację poprzez giełdę papierów wartościowych².

² W oparciu o *Program dla elektroenergetyki* oraz ustalenia *Zespołu Sterującego do Spraw Realizacji „Programu dla elektroenergetyki”*, Minister Skarbu Państwa wykonując funkcje właścicielskie w odniesieniu do

- sektor chemiczny - przekształcenia własnościowe w sektorze wielkiej syntezy chemicznej prowadzone były przez spółkę Nafta Polska S.A. W 2007 r. rozpoczęty został proces prywatyzacji spółek Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A. z siedzibą w Kędzierzynie Koźlu oraz Zakładów Azotowych w Tarnowie - Mościcach S.A.. Ponadto w 2007 r. rozpoczęto m.in. prywatyzację spółki Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego „Stomil” S.A. w Bydgoszczy.
- sektor hutniczy - w dniu 16 października 2007 r. pomiędzy Skarbem Państwa a Mittal Steel Holding AG została zawarta umowa sprzedaży pozostałych akcji Skarbu Państwa w ArcelorMittal Poland S.A. z siedzibą w Katowicach (dawniej Polskie Huty Stali S.A.), które stanowiły 25,195 % kapitału zakładowego Spółki. Wartość zbywanego przez Skarb Państwa pakietu obejmującego ponad 67 mln akcji wyniosła ok. 436 mln zł. W wyniku przeprowadzonej transakcji Skarb Państwa zakończył proces prywatyzacji ArcelorMittal Poland S.A.
Zakończona została również prywatyzacja huty żelaza i stali CMC Zawiercie S.A. W dniu 28 lutego 2007 r. pomiędzy Skarbem Państwa a ww. spółką została zawarta umowa sprzedaży pozostałych akcji (26,38%) CMC Zawiercie S.A. w celu ich umorzenia. Wartość transakcji wyniosła ok. 176 mln zł.
- sektor obronny - Rada Ministrów w dniu 31 sierpnia 2007 r. przyjęła **Strategię Konsolidacji i Wspierania Rozwoju Polskiego Przemysłu Obronnego w latach 2007-2012**, która wytyczyła kierunki dalszych działań w zakresie przekształceń strukturalnych podmiotów sektora obronnego. Na tej podstawie Ministerstwo Skarbu Państwa prowadziło działania związane z konsolidacją spółek, a także komercjalizacją i prywatyzacją podmiotów.

Przygotowano proces konsolidacji spółek w Grupie Bumar dokonując m.in. wniesienia na podwyższenie kapitału zakładowego Bumar sp. z o.o. udziałów Zakładu Produkcji Specjalnej „Gamrat” sp. z o.o. z siedzibą w Jaśle oraz udziałów Zakładów Metalowych Kraśnik sp. z o.o. z siedzibą w Kraśniku.³ Zgodnie z postanowieniami *Strategii* Ministerstwo Skarbu Państwa prowadziło także działania prywatyzacyjne wobec podmiotów sektora obronnego, które nie zostały objęte konsolidacją kapitałową w ramach Grupy Bumar.

W 2007 r. realizowane były także procesy prywatyzacji w takich sektorach i branżach jak: transport, sektor metalowy, surowców skalnych, farmacja, spółki sektora spożywczego, drzewnego, wydawnictw i poligrafii.

Tempo procesów prywatyzacyjnych przedsiębiorstw i spółek uzależnione jest od wielu czynników, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, w tym takich jak: dynamika wzrostu gospodarczego, popyt inwestycyjny, siła rodzimego kapitału, zainteresowania inwestorów zagranicznych polską gospodarką, koniunktura na rynkach światowych.

spółek sektora elektroenergetycznego przeprowadził konsolidację czterech grup elektroenergetycznych: PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. z siedzibą w Lublinie, TAURON S.A. Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach, ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku, ENEA S.A. z siedzibą w Poznaniu.

³ Ponieważ zgodnie z zapisami ww. *Strategii*, konsolidacji w ramach Grupy Bumar mają podlegać podmioty posiadające formę prawną spółek prawa handlowego, Minister Skarbu Państwa dokonał w 2007 r. komercjalizacji ośmiu przedsiębiorstw państwowych, spośród podmiotów przewidzianych do konsolidacji w ramach Grupy Bumar, dla których organem założycielskim był Minister Obrony Narodowej oraz trzech ośrodków badawczo-rozwojowych, dla których organem założycielskim pozostawał Minister Gospodarki.

Realizacja poszczególnych projektów prywatyzacyjnych w 2007 r. potwierdziła złożony charakter tych procesów. Znaczna część podmiotów planowanych do prywatyzacji wymagała gruntownej restrukturyzacji i modernizacji. Istotnym czynnikiem warunkującym przebieg prywatyzacji były - obok sytuacji ekonomicznej podmiotów - nierozwiązane problemy prawne/spory, roszczenia.

Ważny impuls dla procesów prywatyzacyjnych w 2007 r. przyniosły zmiany regulacji prawnych dokonane w 2006 r., dotyczące komercjalizacji oraz trybu zbywania akcji.

W 2007 r. poddano przekształceniom własnościowym 62 przedsiębiorstwa: skomercjalizowano 32 przedsiębiorstwa państwowe, wyrażono zgodę na prywatyzację bezpośrednią 20 podmiotów, a także nie wyrażono sprzeciwu wobec likwidacji 10 przedsiębiorstw w trybie art. 19 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych.(Dz. U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981)

Minister Skarbu Państwa rozpoczął w 2007 r. prywatyzację w 25 jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa, powstałych w wyniku komercjalizacji, poprzez zbycie pierwszego pakietu akcji/udziałów. Prywatyzację pośrednią kontynuowano poprzez zbycie kolejnych pakietów akcji/udziałów w 79 spółkach z częściowym udziałem Skarbu Państwa. Kontynuowano także zbywanie akcji/udziałów spółek uczestniczących w programie NFI.

Priorytet 2 SRK: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

Poniżej zostały przedstawione strategie sektorowe obowiązujące w roku 2007 w ramach powyższego Priorytetu.

Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej o horyzoncie czasowym do roku 2020 zakłada zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych.

Krajowa Strategia Ograniczania Emisji Metali Ciężkich o horyzoncie czasowym do roku 2010 jest wypełnieniem zobowiązania wynikającego z tzw. protokołu z Aarhus podpisanego przez Polskę w roku 1998. Strategia zakłada: dalszą realizację przedsięwzięć związanych z dostosowaniem systemu gospodarczego w Polsce do systemu w UE (w efekcie zmniejsza się zanieczyszczenie środowiska powodowane m.in. przez hutnictwo żelaza i stali oraz wydobycie węgla kamiennego i produkcję energii elektrycznej); realizację postanowień protokołu z Aarhus i procesów dostosowawczych do regulacji prawnych w UE; dążenie do ograniczenia lub likwidacji pierwotnych zanieczyszczeń z surowców poddawanych spalaniu lub przeróbce w procesach produkcyjnych; koncentrację działań na największych źródłach emisji metali ciężkich (kadmu, ołowiu i rtęci) oraz monitorowanie emisji metali ciężkich.

Strategia Zmian Wzorców Produkcji i Konsumpcji Na Sprzyjające Realizacji Zasad Trwałego, Zrównoważonego Rozwoju ma za zadanie rozdzielenie współzależności wzrostu gospodarczego od wzrostu zużycia zasobów przyrodniczych i wpływu na środowisko oraz poprawę jakości życia. Realizacja strategii odbywać się będzie poprzez: ograniczanie zużycia zasobów na jednostkę produkcji lub usług; aktywne ograniczanie negatywnego wpływu gospodarki na środowisko oraz wyeliminowanie negatywnych zależności pomiędzy rozwojem energetyki a wpływem na środowisko.

Strategia Zarządzania Halonami - celem tej strategii jest redukcja emisji halonu do atmosfery i jednocześnie uwzględnienie potrzeb użytkowników halonów, spełniających kryteria

tw. zastosowań krytycznych tych substancji, tak aby zapobiegać zwiększaniu promieniowania ultrafioletowego słońca, a tym samym ograniczyć zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 obejmuje pełny zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju (w tym odpadami komunalnymi, niebezpiecznymi i przemysłowymi) w sposób zapewniający ochronę środowiska, uwzględniając obecne i przyszłe możliwości i uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury.

Strategia Gospodarki Wodnej określa podstawowe kierunki rozwoju gospodarki wodnej do roku 2020 oraz precyzuje działania umożliwiające realizację zasady zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu zasobami wodnymi. W szczególności odnosi się do zaspokojenia potrzeb wodnych ludności i gospodarki przy poszanowaniu zasad zrównoważonego użytkowania wód, osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód, zwłaszcza ekosystemów wodnych oraz podniesienia skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy.

Strategia Rozwoju Portów Morskich do 2015 r. uwzględnia poprawę konkurencyjności polskich portów morskich w rejonie południowego Bałtyku oraz podniesienie ich rangi w trans-europejskiej sieci transportowej, a ponadto wzrost udziału portów morskich w rozwoju społeczno – gospodarczym kraju, regionów i gmin nadmorskich. Będzie to możliwe do zrealizowania m.in. dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury portowej oraz dostępu do portów od strony morza, wdrożeniu unijnych standardów w zakresie zarządzania i eksploatacji portów, przywróceniu "utraconej" masy ładunkowej przez porty polskie, poprawie jakości usług portowych, a także wsparciu małych portów jako regionalnych ośrodków przedsiębiorczości.

Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2015 wyszczególnia główny cel strategiczny jakim jest zapewnienie aktywnego i sprawnego społeczeństwa, który będzie osiągany poprzez rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, promowanie aktywności fizycznej społeczeństwa, aktywizację środowisk zawodowych i społecznych zajmujących się sportem i rekreacją.

Krajowy Program Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna w latach 2006-2008 przedstawia działania służące zwiększeniu integracji społecznej, podniesieniu jakości opieki zdrowotnej, zreformowaniu systemu emerytalnego, doskonaleniu opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, wsparciu polityki rodzinnej i rynku pracy. Elementami składowymi tego programu są: Krajowy Plan Działań na rzecz Integracji Społecznej, Krajowa Strategia Emerytalna, Krajowy Plan na rzecz Opieki Zdrowotnej i Opieki Długoterminowej.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 (Uzupełnienie NSRK na lata 2004-2020) opracowana przez Ministerstwo Kultury zakłada zrównoważenie rozwoju kultury w regionach poprzez: wzrost efektywności zarządzania sferą kultury; wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury; zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury; wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury; poprawę warunków działalności artystycznej; efektywną promocję twórczości; zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywną ochronę zabytków oraz zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury. Strategia tworzy ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w sferze kultury, funkcjonującej w warunkach rynkowych oraz wspólnoty Polski z UE, a jej realizacja przyczyniać się będzie do poprawy spójności społecznej.

Priorytet ten jest również realizowany w odniesieniu do obszarów wiejskich przez Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Oprócz wyżej przytoczonych strategii sektorowych działania mające na celu realizację założeń *Priorytetu 2 SRK Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej* realizowane były w roku 2007 także poprzez niżej wymienione programy, plany i polityki.

- Działania w zakresie infrastruktury transportowej realizowane były przede wszystkim w ramach dokumentu długookresowego *Polityka Transportowa Państwa na lata 2006-2025*, a także projektów finansowanych z Funduszu Spójności i *Sektorowego Programu Operacyjnego Transport na lata 2004-2006*. Rozpoczęto również w 2007 r. uruchamianie *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013*.
- Harmonogram dalszych prac w zakresie liberalizacji transportu kolejowego został określony w *Strategii dla Transportu Kolejowego do 2013 r.* Podstawy prawne dla wdrożenia tych rozwiązań zostały ujęte w przyjętym przez Radę Ministrów w dn. 26 czerwca 2007 r. projekcie nowelizacji ustawy *o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego PKP*. W dn. 6 marca 2007 r. Rząd przyjął *Narodowy Plan Wdrażania Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym (NPW ERTMS)*.
- Ponadto, w 2007 r. Rada Ministrów przyjęła *Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2007-2015* oraz *Program Rozwoju Sieci Lotnisk i Lotniczych Urządzeń Naziemnych*.

Ze środków Krajowego Funduszu Drogowego finansowane były w 2007 r. takie projekty, jak: budowa odcinków autostrad A-1, A-2, A-4, przebudowa autostrady A-6 oraz przebudowa drogi nr 7 oraz inne inwestycje w zakresie budowy obwodnic, dróg ekspresowych i nabywania nieruchomości pod drogi krajowe.

W ramach rozwoju transportu kolejowego PKP PLK S.A. realizowało następujące projekty przy udziale środków unijnych: modernizacja linii kolejowej E 20 na odcinku Siedlce-Terespol, Etap I linii Warszawa-Łódź na odcinku Skierniewice-Łódź Widzew, modernizacja Poznańskiego Węzła Kolejowego, linii kolejowej Warszawa-Gdynia Etap II oraz odcinka Warszawa Zachodnia-Warszawa Okęcie.

Najważniejszymi zrealizowanymi w 2007 r. inwestycjami w portach lotniczych były: budowa terminalu pasażerskiego Portu Lotniczego Warszawa im. Fryderyka Chopina, terminalu Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice oraz dostosowanie terminalu Międzynarodowego Portu Lotniczego im. Jana Pawła II Kraków-Balice do wymogów Schengen, a także budowa i rozbudowa płyt postojowych dla samolotów w Porcie Lotniczym Łódź im. Władysława Reymonta oraz w Porcie Lotniczym Wrocław im. Mikołaja Kopernika.

- W dziedzinie transportu drogą wodną, oprócz „Strategii rozwoju portów morskich do 2015 roku”, przyjęto w 2007 r. powiązane z nią programy wieloletnie: Program wieloletni na lata 2008-2011 „Budowa falochronu osłonowego dla portu zewnętrznego w Świnoujściu oraz Program wieloletni na lata 2008-2013 „Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską”.
- Działania w zakresie infrastruktury teleinformatycznej realizowane były w oparciu o *Plan Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010*, który w sposób kompleksowy opisuje zadania do wykonania przez organa administracji publicznej w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego i informatyzacji administracji publicznej w Polsce.

- Do realizacji Priorytetu 2 SRK przyczynia się m.in. **Program Rozwoju Infrastruktury Informatycznej Nauki na lata 2007-2013**, który przewiduje m.in. modernizację sieci komputerowych finansowanych przez MNiSW, dofinansowanie utrzymania i rozwoju elektronicznych baz danych, dofinansowanie utrzymania i rozwoju specjalnych urządzeń badawczych z zakresu infrastruktury informatycznej nauki, dofinansowanie inwestycji związanych z rozwojem Miejskich Sieci Komputerowych oraz Komputerów Dużej Mocy Obliczeniowej, dofinansowanie łączności zagranicznej polskich sieci naukowych z siecią GEANT.
- Ponadto w ramach **SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw** realizowano (Główny Urząd Geodezji i Kartografii) m.in. następujące projekty przyczyniające się do realizacji Priorytetu 2 oraz tym samym Priorytetu 1 SRK:
 - ⇒ **Wielofunkcyjny system precyzyjnego pozycjonowania satelitarne ASG-EUPOS**, dotyczący założenia systemu sieci stacji referencyjnych zapewniających, na podstawie sygnałów z satelitów, możliwość określenia pozycji (współrzędnych punktów) z dokładnością dostosowaną do potrzeb użytkownika. W dniu 2 czerwca 2008 r. system został uruchomiony i udostępniony użytkownikom. Aktualnie jest już zarejestrowanych w systemie ponad 500 użytkowników. W jego skład wchodzi 76 stacji nowo założonych, 22 stacje istniejące dotychczas oraz 21 stacji przygranicznych z krajów ościennych.
 - ⇒ **GEOPORTAL.GOV.PL**, dotyczący budowy nowoczesnego, dostępnego za pośrednictwem internetu oraz innych platform, repozytorium cyfrowych danych geoprzestrzennych o charakterze portalowym, a także modernizacji pracy administracji publicznej w zakresie objętym projektem poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii teleinformatycznych (65% powierzchni kraju, dla której treść dotycząca geometrii działek ewidencyjnych zostanie udostępniona w GEOPORTAL.GOV.PL; 133 lokalizacji projektowych (Ośrodków Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej) podłączonych do IPE (węzły teleinformatyczne); 70% skonwertowanych danych (rastrowa mapa topograficzna) znajdujących się w Państwowym Zasobie Geodezyjnym i Kartograficznym, do postaci cyfrowej).
- W ramach Transition Facility 2006 realizowany był m.in. projekt:
 - ⇒ **Wzmocnienie polskiego wymiaru sprawiedliwości** – część tego projektu dotyczyła zakupu, dostawy i instalacji sprzętu i oprogramowania na potrzeby wyposażenia i uruchomienia podstawowego Ośrodka Przetwarzania Danych Ministerstwa Sprawiedliwości (POPD).
- Dodatkowo w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego realizowany był m.in. projekt:
 - ⇒ **Wzmocnienie sądownictwa poprzez informatyzację wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych**, dotyczący zakupu sprzętu komputerowego, serwerów, drukarek, skanerów dla ok. 100 wydziałów ksiąg wieczystych oraz szkoleń dla pracowników tych jednostek.

Realizacja SRK w odniesieniu do infrastruktury energetyki odbywała się w głównej mierze na podstawie dokumentów opracowanych przez Ministerstwo Gospodarki:

- ⇒ **Polityka dla Przemysłu Gazu Ziemnego**, w którym zostały określone działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz rozwoju rynku gazu ziemnego w kraju, głównie poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury

umożliwiającej dywersyfikację źródeł i dróg dostaw gazu ziemnego do Polski z zapewnieniem niezakłóconych dostaw do odbiorców oraz zapewnieniem zaspokojenia zapotrzebowania rynku krajowego na gaz ziemny. W 2007 r. opracowane zostały kierunki działań administracji rządowej i spółek sektora;

- ⇒ **Polityka Rządu RP dla Przemysłu Naftowego w Polsce**, która określa działania zmierzające do poprawy bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie zapewnienia ciągłości dostaw paliw ciekłych oraz rozwoju rynku paliw w kraju głównie poprzez: zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, zwiększenie poziomu konkurencji w sektorze, rozbudowę systemu logistyki ropy naftowej i paliw płynnych, zwiększenie ilości ropy przesyłanej tranzytem przez terytorium Polski, powstanie infrastruktury umożliwiającej transport do polskich odbiorców ropy naftowej z regionu Morza Kaspijskiego, uzyskanie przez polskich przedsiębiorców dostępu do własnych złóż ropy naftowej poza granicami kraju. W 2007 r. opracowane zostały kierunki działań administracji rządowej i spółek sektora.
- W 2007 r. trwały też prace nad **Polityką Energetyczną Polski do 2030 r.** oraz **Strategią Rozwoju Wysokosprawnej Kogeneracji**. W ramach tworzenia korzystnych i stabilnych warunków wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biokomponentów i biopaliw ciekłych Rada Ministrów przyjęła **Wieloletni Program Promocji Biopaliw i Innych Paliw Odnawialnych na lata 2008-2014**. W zakresie **Krajowego Planu Działań dotyczącego Efektywności Energetycznej** w roku 2007 realizowano zadania mające na celu opracowanie kierunków działań administracji rządowej w tych obszarach.
 - W wyniku realizacji **Programu dla Elektroenergetyki**, mającego na celu tworzenie silnych struktur organizacyjnych firm energetycznych, zdolnych do konkurencji międzynarodowej, w 2007 r. doszło do znacznej konsolidacji podmiotów sektora elektroenergetycznego w Polsce.

Powyższe reformy dot. energetyki i biopaliw wpisują się w działania w zakresie ochrony środowiska. Na ten cel wykorzystywane były również w ogromnej mierze środki finansowe z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności.

- Dokumentem realizującym cele SRK w zakresie zrównoważonego rozwoju jest opracowany przez Urząd Zamówień Publicznych **Krajowy Plan Działań w zakresie zielonych zamówień publicznych na lata 2007-2009** (eko-innowacje, wkład w realizację Strategii Zrównoważonego Rozwoju). Działania ujęte w Planie mają na celu poszerzenie wiedzy zamawiających i wykonawców na temat kryteriów środowiskowych, które mogą zostać uwzględnione w procedurze zamówień publicznych.
- Działania w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia i infrastruktury socjalnej prowadzono w oparciu o następujące dokumenty (realizacja działań przewidzianych w tych dokumentach wpływała również na realizację Priorytetu 4 SRK):
 - ⇒ **Krajowy Program „Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna na lata 2006-2008”** (KPZSiS) – poprawa stanu infrastruktury społecznej jest jednym z podstawowych celów tego programu. W jego ramach (pierwsza z części składowych KPZSiS) podjęto działania na rzecz budowy systemu wspierania rodzin z dziećmi na poziomie lokalnym. Organizowano placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego (liczba placówek: prowadzone przez gminę – 235, prowadzone przez inne podmioty niż gmina – 150, prowadzone przez powiat – 108, prowadzone przez inne podmioty niż powiat – 363) oraz udzielano wsparcia w ramach specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Rozwijane były również usługi opiekuńcze nad dziećmi, co przełożyło się na zwiększenie liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach, a w efekcie -

na **podwyższenie wskaźnika skolaryzacji przedszkolnej** dla dzieci w wieku 3-5 lat, który w roku szkolnym 2006/2007 wyniósł 44,6%. Wprowadzono istotne zmiany regulacyjne, a także przekazano dodatkowe środki finansowe (w tym również z Europejskiego Funduszu Społecznego) na wzmocnienie instytucji integracji i pomocy społecznej oraz publicznych służb zatrudnienia, co w istotny sposób przyczyniło się do podniesienia jakości obsługi klientów urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej. W ramach **Krajowego Planu na rzecz Opieki Zdrowotnej i Opieki Długoterminowej** (druga z części składowych KPZSiS) rozwijano działania na rzecz poprawy sytuacji osób starszych i niesamodzielnych poprzez realizację środowiskowych usług opiekuńczych wspierających podopiecznego i jego opiekuna rodzinnego. Zaplanowano także rozbudowę sektora długoterminowej opieki instytucjonalnej, w tym hospicyjnej.”

- ⇒ Programy Ministra Pracy i Polityki Społecznej **Świetlica, Praca i Staż – socjoterapia w środowisku gminnym** - promowanie gminnych programów organizowania gminnych świetlic lub klubów dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, przy wykorzystywaniu ich jako nowe miejsca pracy lub organizowania programów rynku pracy). W 2007 r. powstało około 115 nowych świetlic gminnych.
- ⇒ **Powrót Osób Bezdomnych do Społeczności** - efektywniejsze wykorzystanie potencjału placówek: noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych, domy dla samotnych matek, banki żywności, warsztaty zawodowe itp.; zastosowanie instrumentów i narzędzi oddziaływania na osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, aby aktywnie zaczęły się włączać w proces pokonywania barier i wychodzenia ze stanu bierności; budowanie sieci lokalnego wsparcia pomiędzy publicznymi służbami pomocy społecznej oraz służbami zatrudnienia. W 2007 r. udzielono pomocy ponad 100 tys. osób, z czego ponad 2,5 tys. osób objętych zostało indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności.
- W zakresie systemu ochrony zdrowia i jego poprawy w stopniu zmniejszającym dystans istniejący pomiędzy Polską a UE realizowano **Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015**. Program ten obejmuje w szczególności zagadnienia związane z promowaniem zdrowego stylu życia oraz odżywiania, a także zapobiegania chorobom. Ponadto, w obszarze zwalczania chorób cywilizacyjnych, realizowano działania m.in. w ramach **Narodowego Programu Zwalczania Chorób Nowotworowych na lata 2006-2015** oraz **Narodowego Programu Profilaktyki i Leczenia Chorób Układu Sercowo-Naczyniowego na lata 2006-2008**. W 2007 r. kontynuowano również realizację **Narodowego Programu Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej na lata 2006-2009**.
- Realizacja działań w zakresie rozwoju infrastruktury kultury odbywała się m.in.:
 - w ramach **Narodowej Strategii Rozwoju Kultury**, na którą składają się m.in.:
 - ⇒ program MKiDN **Rozwój Infrastruktury Kultury i Szkolnictwa Artystycznego** - celem programu jest wyrównywanie dostępu do dóbr i usług kultury poprzez inwestycje w infrastrukturę, poprawa warunków funkcjonowania instytucji kultury, instytucji filmowych oraz szkół i uczelni artystycznych,
 - ⇒ program MKiDN **Dziedzictwa Kulturowe** - podstawowym celem programu jest: ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, zwiększanie narodowego zasobu dziedzictwa kulturowego (w tym dziedzictwa archeologicznego), kompleksowa rewaloryzacja zabytków, zwiększenie roli zabytków i muzealiów w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych

narodowych produktów turystycznych, poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w zakresie ochrony zabytków i ich dokumentacji, zabezpieczenie zabytków, muzealiów i archiwaliów przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnym wywozem za granicę oraz na wypadek sytuacji kryzysowych, a także udostępnianie zabytków na cele publiczne

oraz w ramach programu *Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego*, wspierającego działania m.in. w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego oraz budowy, rozbudowy i przebudowy infrastruktury kultury oraz infrastruktury publicznych szkół i uczelni artystycznych.

- Realizacja działań w zakresie rozwoju infrastruktury sportu odbywała się m.in. w ramach *Strategii Rozwoju Sportu do 2015 roku*, która przewiduje m.in. kontynuację programu inwestycji o szczególnym znaczeniu dla sportu, wdrażanie programu rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w województwach, budowę ogólnodostępnych, wielofunkcyjnych boisk sportowych dla dzieci i młodzieży, budowę sali gimnastycznej w każdej gminie, budowę pływalni w każdym powiecie, promocję najefektywniejszych rozwiązań technicznych w budownictwie sportowym.
- W ramach trzyletniego *Programu BLISKO-BOISKO*, którego celem jest budowa boisk piłkarskich o nawierzchni ze sztucznej trawy, w roku 2007 zakończono dofinansowanie 28 boisk piłkarskich.
- W ramach *Programu MOJE BOISKO-ORLIK 2012* Ministerstwo Sportu i Turystyki w roku 2007 podjęło prace przygotowawcze, opracowano wytyczne użytkowo- funkcjonalne do programu budowy kompleksu sportowego składającego się z dwóch boisk: piłkarskiego i wielofunkcyjnego z zapleczem. Wytyczne posłużyły do opracowania projektu typowego dla tego obiektu sportowego.

Priorytet 3 SRK: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości

Poniżej zostały przedstawione strategie sektorowe obowiązujące w roku 2007 w ramach powyższego Priorytetu.

Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 ma za zadanie wyznaczenie kierunków rozwoju kształcenia ustawicznego w kontekście idei uczenia się przez całe życie i budowania społeczeństwa opartego na wiedzy. Jej realizacja umożliwi każdemu obywatelowi indywidualny rozwój poprzez upowszechnienie dostępu do kształcenia ustawicznego i podniesienie jego jakości; ma także promować aktywne postawy, aby poprawić szanse osób na rynku pracy.

Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012 za główny cel stawia wyrównywanie szans rozwoju młodego pokolenia w wieku 15-25 lat. Oczekuje się, że w ciągu najbliższych 10 lat młodzi ludzie, którzy z racji warunków zdrowotnych czy społecznych muszą być otoczeni opieką państwa, będą mieli równe szanse na starcie w dorosłe życie. Wdrożenie strategii ma pozwolić młodym ludziom na prowadzenie satysfakcjonującego życia zawodowego, społecznego i osobistego.

Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013 stawia jako główny cel podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, tak by wykształcenie co najmniej średnie stało się bardziej powszechne (70%) w grupie wiekowej 25- 45 lat w 2013 r., przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia. Jednocześnie dokument wskazuje na konieczność stałego podnoszenia poziomu kwalifikacji osób dorosłych, przede wszystkim zawodowych oraz

ogólnych kompetencji niezbędnych do funkcjonowania we współczesnym społeczeństwie (w tym m.in. szybkiego i elastycznego dostosowywania się do zmian zachodzących na rynku pracy).

Ponadto, priorytet ten w pewnej części realizują również:

- Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,
- Program Reformy Regulacji,
- Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Rybołówstwa na lata 2007-2013.

Mając na celu realizację założeń *Priorytetu 3 SRK Wzrost zatrudnienia i podniesienia jego jakości*, oprócz przytoczonych powyżej strategii sektorowych, w roku 2007 podejmowano także działania zawarte w programach, planach i politykach przytoczonych poniżej.

- Podstawę do realizacji zadań państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej stanowił **Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2007 rok (KPDZ/2007)**, mający na celu:
 - promowanie zatrudnienia poprzez rozwój przedsiębiorczości oraz stymulowanie inwestycji infrastrukturalnych i rozwój budownictwa mieszkaniowego,
 - wdrożenie nowych rozwiązań organizacyjno-finansowych zapewniających zwiększenie dostępu do usług rynku pracy świadczonych na rzecz bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców,
 - wzbogacenie oferty i podwyższenie jakości usług świadczonych przez instytucje rynku pracy i jednostki organizacyjne z nimi współpracujące,
 - poprawę informacji o rynku pracy,
 - aktywizację osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy,
 - aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych,
 - promowanie elastycznych form zatrudnienia i organizacji pracy,
 - inwestowanie w kapitał ludzki.

Prowadzona przez rząd polityka makroekonomiczna sprzyjająca ożywieniu gospodarczemu oraz realizacja KPDZ/2007 pozwoliły na istotną poprawę w 2007 r. sytuacji na rynku pracy w Polsce, o czym świadczy wzrost liczby pracujących o 627 tys. osób (o 4,2 %) do 15 538 tys. w IV kwartale 2007 r., zwiększenie o 2,4 pkt proc. wskaźnika zatrudnienia, ogółem o 628 tys. osób, do 1448 tys. w IV kwartale 2007 r.

W zakresie promowania inicjatyw na rzecz równości szans na rynku pracy realizowano kilka istotnych programów Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

- W ramach **Programu Praca dla Młodych – Dobry Start**, którego przedmiotem jest realizacja Indywidualnych Planów Działania uzgadnianych z młodymi osobami obejmujących:
 - staże i szkolenia, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,

- finansowanie kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, uprawnień lub tytułów zawodowych oraz kosztów uzyskania licencji zawodowych,
- udzielanie pożyczek szkoleniowych,
- przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, założenie spółdzielni socjalnej lub na utworzenie miejsca pracy dla uczestnika programu,

236 powiatowych urzędów pracy złożyło wnioski na realizację projektów aktywizacji zawodowej 11 411 bezrobotnych.

- W zakresie **Programu Działań na rzecz Promocji Zatrudnienia, Łagodzenia Skutków Bezrobocia i Aktywizacji Zawodowej Kobiet po 50 roku życia - Aktywna Kobieta**, którego przedmiotem jest realizacja projektów obejmujących różne formy aktywizacji zawodowej, przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w roku 2007 priorytetowo były traktowane projekty dotyczące: szkoleń w zawodach deficytowych na rynku pracy; uzupełniania kwalifikacji przez osoby bezrobotne o dodatkowe bądź brakujące umiejętności; przygotowania zawodowego; dotacji na podejmowanie działalności gospodarczej. Środki na realizację Programu otrzymały 84 powiatowe urzędy pracy, a działaniami objęto ponad 2,5 tys. bezrobotnych kobiet.
- W ramach **Programu Inwestycje w Kwalifikacje Deficytowe na Rynku Pracy**, który umożliwiał finansowanie form aktywizacji takich jak:
 - szkolenia zawodowe i ogólne, w tym z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
 - programy stażu lub przygotowania zawodowego w miejscu pracy,
 - pomoc w podjęciu działalności gospodarczej lub założeniu spółdzielni socjalnej,
 - pomoc w utworzeniu miejsca pracy, połączona ze szkoleniem bezrobotnych,
 - sfinansowanie kosztów egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, uprawnień lub tytułów zawodowych oraz kosztów związanych z uzyskaniem licencji zawodowych,
 - udzielenie pożyczek szkoleniowych,
 - kontynuowanie nauki na kolejnym poziomie kształcenia.

Zgłoszone do realizacji projekty objęły działaniami aktywizacyjnymi blisko 21 tys. osób. Szczegółowe rezultaty programu i ocena jego efektywności będą znane we wrześniu 2008 r. z uwagi na trwające prace sprawozdawcze oparte na informacjach od powiatowych urzędów pracy.

- W zakresie **Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej - Powrót Osób Bezdomnych do Społeczności** prowadzono działania zmierzające do:
 - efektywniejszego wykorzystania potencjału placówek: noclegowni, schronisk, domów dla bezdomnych i samotnych matek, banków żywności,
 - zastosowania instrumentów i narzędzi oddziaływania na osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, aby aktywnie zaczęły się włączać w proces pokonywania barier i wychodzenia ze stanu bierności,
 - budowania sieci lokalnego wsparcia pomiędzy publicznymi służbami pomocy społecznej oraz służbami zatrudnienia.

W 2007 r. udzielono pomocy ponad 100 tys. osób, z czego ponad 2,5 tys. osób objętych zostało indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności.

- W ramach realizacji **Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej - Świetlica, Praca i Staż – socjoterapia w środowisku gminnym** promowano gminne programy organizowania gminnych świetlic lub klubów dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, przy wykorzystywaniu ich jako nowe miejsca pracy lub organizowania programów rynku pracy. W efekcie w roku 2007 utworzono około 115 nowych świetlic gminnych.
- W ramach realizacji Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej **Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu** prowadzono działania mające na celu wspieranie samorządów gminnych oraz organizacji pozarządowych w: tworzeniu sieci centrów i klubów integracji społecznej oraz organizowaniu programów aktywizacji zawodowej i społecznej, takich jak prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne dla beneficjentów pomocy społecznej. Na koniec 2007 r. działało w Polsce 55 centrów i 300 klubów integracji społecznej.
- W obszarze poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy w roku 2007 w ramach współdziałania z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy w realizacji **II etapu Programu Wieloletniego Dostosowywanie Warunków Pracy w Polsce do Standardów Unii Europejskiej** na lata 2005-2007 kontynuowana była realizacja 67 zadań programu, którego celem było opracowanie i upowszechnienie rozwiązań prawnych, organizacyjnych i technicznych zapewniających polskim pracodawcom i pracownikom osiągnięcie stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, zgodnego z wymaganiami dyrektyw Unii Europejskiej. Realizacja prac określonych w programie doprowadziła m.in. do: ustalenia nowych normatywów higienicznych środowiska pracy, upowszechnienia wiedzy w dziedzinie bhp oraz rozwoju systemu badań maszyn, narzędzi, środków ochrony indywidualnej oraz zbiorowej.

Priorytet 4 SRK: Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa

Poniżej zostały przedstawione strategie sektorowe obowiązujące w roku 2007 w ramach powyższego Priorytetu.

Program Reformy Regulacji stanowi pierwszy kompleksowy plan działań w zakresie poprawy jakości prawa w Polsce. Koncentruje się na uproszczeniu istniejącego prawa, usprawnieniu zasad tworzenia nowych regulacji, uczestnictwie w programie uproszczeniowym na szczeblu unijnym oraz na zmianach instytucjonalno-organizacyjnych w administracji. Program zakłada także ścisłą współpracę z organizacjami przedsiębiorców, ośrodkami naukowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Celem współpracy jest identyfikacja i uproszczenie niesprawnych przepisów, bez uszczerbku dla całego systemu prawa gospodarczego.

Program Zwalczania Korupcji - Strategia Antykorupcyjna. II etap wdrażania 2005-2009 - głównym zadaniem strategii jest wdrożenie działań mających na celu zapobieganie zjawiskom korupcji w obszarach działalności publicznej oraz kształtowanie w społeczeństwie odpowiednich postaw etycznych, charakteryzujących się brakiem przyzwolenia dla zachowań korupcyjnych. Program przewiduje przedsięwzięcia legislacyjne, organizacyjne i edukacyjno-informacyjne, uzupełnione o nowe obszary zagrożenia korupcją oraz monitorowanie efektywności podejmowanych działań.

Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013 jest dokumentem inaugurującym proces kształtowania ideowych i programowych treści służących

powstawaniu dobrego, czyli sprawnego, przejrzystego i sprawiedliwego państwa. Strategia zakłada podjęcie działań dla wzmocnienia podmiotowości obywateli i ich wspólnot oraz stworzenia warunków rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego poprzez trzy główne cele strategiczne: osiągnięcie optymalnego poziomu uczestnictwa obywateli w życiu publicznym; ilościowy i jakościowy rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz stworzenie podstaw funkcjonowania dobrego państwa.

Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 - Polska dla Dzieci zakłada osiągnięcie zasadniczej poprawy sytuacji dzieci w Polsce oraz zapewnienia im harmonijnego rozwoju oraz równych szans poprzez promowanie zdrowego trybu życia, zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji, pomocy i wsparcia dla rodziny oraz ochrony przed molestowaniem, wykorzystywaniem i przemocą. Realizacja Planu oznacza aktywne przeciwdziałanie wszelkim przejawom nietolerancji i dyskryminacji dzieci z jakiegokolwiek przyczyny.

Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013 wskazuje na konieczność zbudowania zintegrowanego systemu polityki społecznej prowadzącej do ułatwiania wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin, rehabilitacji i aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.

Priorytet ten realizowany jest również przez Krajowy Program Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna w latach 2006-2008 (w ramach Krajowego Planu Działań na rzecz Integracji Społecznej na lata 2006-2008).

Mając na uwadze realizację założeń *Priorytetu 4 SRK: Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa*, oprócz wyżej wymienionych strategii sektorowych, w roku 2007 podejmowano także działania w ramach programów i planów działań przedstawionych poniżej:

- Budowie sprawnej władzy publicznej, zasługującej na społeczne zaufanie oraz przeciwdziałaniu korupcji w głównej mierze przyczyniał się **Program Zwalczania Korupcji - Strategia Antykorupcyjna II etap wdrażania 2005-2009** (MSWiA). W jego ramach Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji realizowało program pn. **Poprawa działań antykorupcyjnych w Polsce - Transition Facility 2005**. Zadania skupiały się na: promowaniu postaw antykorupcyjnych oraz etycznych poprzez uwrażliwianie na zjawiska korupcyjne; przeszkoleniu ok. 1200 urzędników oraz utworzeniu strony internetowej www.antykorupcja.gov.pl.
- Priorytet ten realizuje także **Rządowy Program ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”** (MSWiA) mający na celu ograniczenie zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Do zasadniczych obszarów działania tego programu zalicza się: poprawę bezpieczeństwa w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania, w środkach komunikacji publicznej oraz w szkołach, zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie, poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym, poprawę bezpieczeństwa w działalności gospodarczej i ochronę dziedzictwa narodowego.
- Realizacji tego priorytetu służył również **Policyjny program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań w małych i średnich miastach „Bezpieczne miasta”** (MSWiA) – realizację programu zakończono 30 kwietnia 2008 r., który wpisował się w obszary działań określone w *Programie „Razem bezpieczniej”*. W ramach tego programu udało się wypracować skuteczne metody ograniczania negatywnych, nieakceptowanych

społecznie zjawisk, co pozwoliło na wyeliminowanie lub ograniczenie zagrożeń w wytypowanych miastach.

- W ramach realizacji *Planu Informatyzacji Państwa - Strategia Informatyzacji Kraju* (MSWiA) prowadzono działania mające na celu m. in.: uproszczenie procedur administracyjnych obsługi obywateli przez instytucje administracji publicznej; usprawnienie i upowszechnienie elektronicznej drogi dostępu do usług administracji publicznej i do informacji publicznej; podnoszenie poziomu wiedzy i zaufania społeczeństwa co do możliwości i korzyści wynikających z elektronicznego udostępniania usług i informacji administracji publicznej, modyfikacje w zakresie systemów teleinformatycznych; zmiany legislacyjne w obszarze informatyzacji i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.
- Ministerstwo Sprawiedliwości w ramach **Norweskiego Mechanizmu Finansowego** rozpoczęło realizację projektu *PL 0050 „Wzmocnienie sądownictwa poprzez informatyzację wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych”*. W 2007 r. była to jedynie faza początkowa realizacji projektu w postaci przeprowadzenia procedury przetargowej na zakup sprzętu komputerowego dla objętych projektem wydziałów ksiąg wieczystych sądów rejonowych.
- W ramach **Transition Facility 2006** realizowano projekt *PL2006/018-180.05-02 „Wzmocnienie polskiego wymiaru sprawiedliwości”*. Trwały prace nad projektem podręcznika dobrych praktyk dot. współpracy biegłych w innych krajach, opracowania dokumentacji przetargowej oraz dokonywano zakupów sprzętu komputerowego.
- W ramach realizacji *Planu Strategicznego Ministerstwa Sprawiedliwości i Centralnego Zarządu Służby Więziennej na lata 2007-2010* podjęto w 2007 r. szereg działań, m. in.: wdrożono w 2007 r. zmiany w prawie karnym mającym na celu zaostrenie systemu kar, wobec sprawców najgroźniejszych przestępstw, ukierunkowania prawa karnego na przestrzeganie gwarancji procesowych pokrzywdzonych oraz uproszczenia procedur karnych i wprowadzenia systemu sądów 24-godzinnych. Celem poprawy wyników pracy prokuratur powszechnych dokonano istotnych zmian w zakresie organizacji pracy, struktury wewnętrznej oraz obowiązków prokuratorów. Ponadto zmniejszono deficyt powierzchni zajmowanych przez jednostki prokuratury poprzez budowę i rozbudowę istniejących obiektów oraz adaptację pozyskanych obiektów. Dodatkowo uruchomiono systemy informatyczne w jednostkach organizacyjnych prokuratur umożliwiające kierowanie zapytań do Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych i uzyskiwanie odpowiedzi w drodze elektronicznej z poziomu prokuratur okręgowych, a także zwiększenie liczby punktów dostępowych do sieci PESELNET, co pozwala większej liczbie prokuratur na elektroniczny dostęp do Krajowego Rejestru Karnego oraz uzyskanie dostępu do Systemu Informatycznego Schengen (SIS II).
- Mając na względzie wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych realizowano *Rządowy Program – Fundusz Inicjatyw Obywatelskich* (MPiPS). Na 2007 r. przyjęto kierunki działań dotyczące: zabezpieczenia społecznego; integracji i aktywizacji społecznej; praw i wolności człowieka i obywatela; nauki, kultury, edukacji i wychowania oraz bezpieczeństwa publicznego i obrony narodowej. Z końcem 2007 r. zakończono realizację Programu zaplanowanego na lata 2005-2007. Wpisał się on do świadomości społecznej i do praktyki funkcjonowania organizacji pozarządowych jako instrument programowy i finansowy zwiększający dynamikę rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz przejaw wypracowanej w partnerstwie publiczno-społecznym troski o rozwój

aktywności obywatelskiej i potrzeby wzmocnienia miejsca i roli trzeciego sektora w realizacji zadań publicznych.

- Ponadto w ramach Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej **Wspieranie Rozwoju Spółdzielczości Socjalnej**, mającego na celu wspieranie tworzenia regionalnych ośrodków udzielających pomocy doradczo-finansowej grupom spółdzielców socjalnych, do końca 2007 r. utworzono w Polsce 10 Ośrodków Wsparcia Spółdzielni Socjalnych oraz 149 spółdzielni socjalnych.
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej była podstawowym celem **Krajowego Planu Działań na rzecz Integracji Społecznej na lata 2006 – 2008**. W ramach Planu realizowano szereg programów na rzecz poprawy bezpieczeństwa ekonomicznego rodzin wychowujących dzieci. Tylko w 2007 r. na świadczenia rodzinne wydano z budżetu państwa ponad 8 mld zł, co przyczyniło się do redukcji ubóstwa dochodowego wśród polskich rodzin. Kontynuowano rozbudowę systemu stypendialnego. W 2007 r. stypendia i zasiłki socjalne otrzymało ok. 1,3 mln uczniów z najbiedniejszych rodzin. Kwota wydatków przeznaczonych na wsparcie dla uczących się dzieci i młodzieży wyniosła 439 mln zł. Podstawowym celem działań rządu w zakresie integracji społecznej była aktywizacja społeczna i zawodowa grupy klientów pomocy społecznej, która ze względu na warunki zdrowotne i okoliczności życiowe była w stanie podjąć pracę. Podejmowane działania zakładały odejście od udzielania wsparcia wyłącznie dochodowego na rzecz realizacji kompleksowych programów aktywizacyjnych. W 2007 r. podstawowym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny, będący umową partnerską zawieraną przez pracownika socjalnego i klienta pomocy społecznej (lub rodzinę). Liczba podpisanych kontraktów socjalnych wynosi około 100 tys., co stanowi około 2% ogółu klientów pomocy społecznej. Kontynuowano działania wspierające rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej. Znowelizowana w lipcu 2007 r. ustawa o zatrudnieniu socjalnym wprowadziła kilka istotnych zmian w realizacji programów reintegracji społecznej i zawodowej podejmowanych przez KPZSiIS np. stworzono integracyjną premię motywacyjną, a także wprowadzono zmiany zwiększające dyscyplinę wśród osób biorących udział w zajęciach (limit dni zwolnienia lekarskiego). Nowelizacja ustawy poszerzyła również katalog osób, mogących uczestniczyć w zajęciach centrum integracji społecznej o osoby niepełnosprawne; wprowadzone zostały także nowe przepisy umożliwiające organizowanie przez kluby integracji społecznej lokalnych programów prac społecznie użytecznych. Na koniec 2007 r. w kraju funkcjonowało 55 centrów integracji społecznej, w zajęciach których brało udział około 2,5 tys. osób. Wprowadzono istotne zmiany w zakresie integracji zawodowej osób niepełnosprawnych. 30 lipca 2007 r. weszła w życie regulacja zwiększająca skalę refundacji udzielanej pracodawcom na pokrycie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych z 75 do 90%. Zmieniła się również forma pomocy na samozatrudnianie osób niepełnosprawnych, tj. pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej przez osobę niepełnosprawną zastąpiono jednorazową pomocą przeznaczoną na ten cel. Wprowadzane rozwiązania powinny przyczynić się do podniesienia wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, który w latach 2006-2008 utrzymywał się na niskim poziomie.
- Ponadto, w ramach Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej **Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu**, mającego na celu wspieranie samorządów gminnych oraz organizacji pozarządowych w tworzeniu sieci centrów i klubów integracji społecznej oraz w organizowaniu programów aktywizacji zawodowej i społecznej (prace

społecznie użyteczne oraz roboty publiczne dla beneficjentów pomocy społecznej) uruchomiono na koniec 2007 r. 55 centrów i 300 klubów integracji społecznej.

- W wyżej wymienionym obszarze realizowano także **Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010** (MZ). Działania skupiały się na profilaktyce uzależnień, leczeniu, rehabilitacji, ograniczeniu szkód zdrowotnych, reintegracji społecznej, ograniczania podaży, współpracy międzynarodowej, badaniach i monitoringu.
- Ponadto, dzięki realizacji zadań w ramach **Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010** (MZ) zwiększył się odsetek osób uzależnionych, korzystających z profesjonalnej pomocy terapeutycznej i medycznej.
- W ramach **Programu na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce** (MSWiA) i realizowanych projektów dotyczących zapewnienia asystentów edukacji romskiej oraz nauczycieli wspomagających edukację romską, prowadzono zajęcia wyrównawcze i dodatkowe, dokonano zakupów pomocy edukacyjnych i podręczników oraz realizowano system stypendialny. W wyniku tego poprawiły się frekwencja i wyniki nauczania uczniów romskich. Obok uznanych za priorytetowe zadań edukacyjnych w ramach Programu realizowano m.in. inwestycje w infrastrukturę osiedli i domostw romskich. Finansowano także pracę pielęgniarek środowiskowych oraz działania profilaktyczne. Romowie pozostający bez pracy uczestniczyli w kursach podnoszących kwalifikacje, tworzono miejsca pracy, także w ramach subsydiowanego zatrudnienia. Ponadto organizowano imprezy kulturalne oraz wydawano publikacje książkowe i multimedialne prezentujące historię i kulturę Romów.
- Dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego i poczucia bezpieczeństwa realizowano **Program Zintegrowanego Zarządzania Granicą w latach 2007-2013** (MSWiA). Ze względu na przyjęcie dokumentu jesienią 2007 r. prowadzono działania wstępne mające na celu dostosowanie systemu zarządzania granicą państwową oraz funkcjonowania poszczególnych służb granicznych do standardów Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen.
- Dodatkowo, poprzez realizację **Programu Solidarność i Zarządzanie Przepływami Migracyjnymi**, zaplanowanego na lata 2007-2013, w ramach działu 3a Budżetu Unii Europejskiej prowadzono działania mające na celu: zapewnienie wysokiego poziomu ochrony na tych granicach ze względu na wewnętrzne bezpieczeństwo Państw Członkowskich; opracowanie wspólnej polityki w zakresie powrotu imigrantów na podstawie wspólnych norm i wzorcowych praktyk; ustanowienie wspólnej polityki integracji obywateli państw trzecich oraz wprowadzenie w życie wysokiej jakości europejskiej polityki azylowej opartej na równowadze wysiłków Państw Członkowskich podejmowanych w związku z ponoszeniem konsekwencji przyjmowania uchodźców i wysiedleńców.
- Celem zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego realizowano (MSWiA) **Krajowy Program Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi**. Opracowany został wkład do „Algorytmu postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi” oraz przeprowadzono kampanie społeczne i szkolenia dla Policji, Straży Granicznej i Prokuratury.

Priorytet 5 SRK: Rozwój obszarów wiejskich

Dokumentem bezpośrednio realizującym ten priorytet jest Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, stanowiący podstawę dla realizacji działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Zakłada on ekonomiczne wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, z jednoczesnym różnicowaniem gospodarki i poprawą jakości życia na obszarach wiejskich.

Dokumentami pośrednio wpływającymi na realizację Priorytetu 5 SRK są również:

- Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 Polska dla Dzieci,
 - Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2015,
 - Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012,
 - Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010,
 - Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013,
 - Strategia Zmian Wzorców Produkcji i Konsumpcji na Sprzyjające Realizacji Zasad Trwałego, Zrównoważonego Rozwoju.
- Mając na uwadze osiągnięcie celów założonych w Priorytecie 5 SRK, w roku 2007 działania realizowane były także na podstawie dwóch, kompleksowych dokumentów dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, przygotowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, tj. *Krajowego Planu Strategicznego Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (KPS)* oraz *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW)*.

KPS jest dokumentem o charakterze strategicznym, stanowiącym podstawę dla realizacji działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Określa priorytety i kierunki rozwoju obszarów wiejskich w Polsce w odniesieniu do priorytetów wspólnotowych w latach 2007-2013. Realizacja tych priorytetów będzie następowała przy pomocy instrumentów PROW 2007-2013. W ramach KPS w roku 2007 realizowano działania mające na celu: poprawę konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa poprzez wspieranie restrukturyzacji, rozwoju i innowacyjności; poprawę środowiska naturalnego i terenów wiejskich poprzez wspieranie gospodarowania gruntami oraz poprawę jakości życia na obszarach wiejskich i popieranie różnicowania działalności gospodarczej.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Dokument określa cele, priorytety oraz zasady, na podstawie których będą wspierane działania dotyczące tej problematyki. Podstawowe założenia, jak również zakres, cele oraz działania Programu zostały wybrane na podstawie przepisów *rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.)*, z uwzględnieniem doświadczeń z realizacji *Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich* oraz Sektorowego Programu Operacyjnego „*Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich w latach 2004-2006*”. Działania programu koncentrują się w ramach pięciu osi priorytetowych: *Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego, Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich, Oś 3: Jakość życia na*

obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, Oś: 4 LEADER. Z uwagi na początkowy okres realizacji oraz niski stopień wdrożenia PROW 2007-2013 w 2007 r., według Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nie jest możliwe precyzyjne określenie jego efektów.

Należy podkreślić, iż działania realizowane w 2007 r. w ramach innych priorytetów SRK, zwłaszcza w ramach Priorytetu 1, 2, 3 i 4, pośrednio przyczyniały się również do realizacji zadań państwa określonych dla niniejszego Priorytetu ukierunkowanego na rozwój obszarów wiejskich.

Priorytet 6 SRK: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej

Powyższy Priorytet realizowany jest m.in. przez następujące programy, plany i strategie sektorowe:

- Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013,
- Strategię Rozwoju Rybołówstwa na lata 2007-2013,
- Strategię Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013,
- Krajowy Program Zabezpieczenie Społeczne i Integracja Społeczna w latach 2006-2008,
- Program Reformy Regulacji.

Należy podkreślić, iż założenia niniejszego Priorytetu realizowane były w roku 2007 w głównej mierze w oparciu o dokument *Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 – Narodowa Strategia Spójności (NSRO - NSS)*. Celem strategicznym tego dokumentu jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel strategiczny osiągany jest poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

- 1) Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- 2) Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- 3) Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- 4) Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- 5) Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- 6) Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

NSRO stanowi ramy dla działań podejmowanych w zakresie poszczególnych Programów Operacyjnych: PO Kapitał Ludzki, PO Innowacyjna Gospodarka, PO Infrastruktura i Środowisko, 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, PO Rozwój Polski Wschodniej, PO Pomoc Techniczna oraz PO Europejska Współpraca Terytorialna.

Jednocześnie w roku 2007 realizowano także cele *Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006 (NPR)*, który jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno-

gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w UE. Celem strategicznym Narodowego Planu Rozwoju jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym. Realizacja celu strategicznego odbywała się poprzez osiągnięcie pięciu celów cząstkowych:

- 1) Wspomaganie osiągnięcia i utrzymania w dłuższym okresie wysokiego wzrostu PKB,
- 2) Zwiększanie poziomu zatrudnienia i wykształcenia,
- 3) Włączenie Polski w europejskie sieci infrastruktury transportowej i informacyjnej,
- 4) Intensyfikacja procesu zwiększenia w strukturze gospodarki udziału sektorów wysokiej wartości dodanej, rozwój technologii społeczeństwa informacyjnego,
- 5) Wspomaganie udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych w Polsce.

NPR stanowi ramy dla działań podejmowanych w zakresie poszczególnych Programów Operacyjnych: SPO Wzrost Konkurencyjności Gospodarki, SPO Rozwój Zasobów Ludzkich, SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich, SPO Rybołówstwo i Przetwórstwo Ryb, SPO Transport - Gospodarka Morska, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

Ponadto, osiągnięciu celów założonych w obszarze tematyki niniejszego Priorytetu SRK służyła realizacja szeregu dokumentów strategicznych z zakresu oddziaływania na konkurencyjność regionów, stymulowania rynku pracy oraz promocji kultury i sportu.

- Z zakresu oddziaływania na konkurencyjność regionów wpływ miały zadania realizowane w ramach dokumentów strategicznych opisanych w sprawozdaniu dla *Priorytetu 1 SRK: Wzrost Konkurencyjności i Innowacyjności Gospodarki*.
- W obszarze stymulowania rynku pracy są to m.in.: *Program Praca dla Młodych – Dobry Start* oraz *Program Działań na rzecz Promocji Zatrudnienia, Łagodzenia Skutków Bezrobocia i Aktywizacji Zawodowej Kobiet po 50 roku życia - Aktywna Kobieta*.
- Z zakresu oddziaływania na rozwój kultury i sportu w regionach wpływ miały zadania realizowane w ramach dokumentów strategicznych opisanych dla *Priorytetu 2 Poprawa infrastruktury technicznej i społecznej*, a szczególności zadania zapisane w *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury*, realizowane w ramach poszczególnych programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w tym np. w ramach programu *Rozwój Inicjatyw Lokalnych*, którego celem jest pobudzanie inicjatyw lokalnych oraz stwarzanie warunków do rozwoju twórczości - w 2007 r. dofinansowano 279 projektów.
- W ramach środków zapewnionych poprzez *Priorytet 3 Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego*, którego celem jest zachowanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim wraz z jego otoczeniem, a także wykreowanie narodowych produktów turystyki kulturowej w historycznych miastach Polski (m.in. w Warszawie, Krakowie, Gdańsku, Wrocławiu i Poznaniu), dofinansowano 15 wniosków.

- W zakresie działań na rzecz promocji sportu realizacja niniejszego priorytetu odbywała się także w ramach *Strategii Rozwoju Sportu do 2015*, gdzie najbardziej przyczyniły się zadania w obrębie dwóch priorytetów strategii: popularyzacja sportu dla wszystkich oraz rozwój infrastruktury sportowo rekreacyjnej. *Programy BLISKO-BOISKO* oraz *MOJE BOISKO-ORLIK 2012*, przytoczone przy Priorytecie II, oddziaływały również w obrębie niniejszego Priorytetu SRK.

IV. Finansowanie SRK 2007-2015

Realizacja SRK finansowana jest zarówno ze środków krajowych, jak i zagranicznych. Spośród publicznych środków krajowych najistotniejszym źródłem finansowania jest budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów sektora finansów publicznych. Rosnącą rolę w finansowaniu szeroko rozumianego rozwoju kraju, poprzez inwestycje własne, odgrywają też prywatne podmioty gospodarcze.

Pewna trudność związana z oceną stopnia realizacji celów SRK wiązała się z brakiem w wielu dokumentach strategicznych przejrzystych ram finansowych, co utrudniało wskazanie, jakie środki zostały przeznaczone na realizację SRK w 2007 r. W związku z przeprowadzaną w bieżącym roku nowelizacją ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zakłada się wieloletnie finansowanie realizacji polityki rozwoju, którego szczegóły zostaną określone w przepisach o finansach publicznych.

Istotnym źródłem finansowania SRK są również środki pozyskiwane z budżetu Unii Europejskiej, zarówno w ramach Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006 (NPR), dla którego obowiązuje zasada n+2, jak również Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO), dla których obowiązuje zasada n+3.

Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006. Pomimo, iż NPR 2004-2006 powstał wcześniej niż SRK, znaczna część przewidzianych tam działań wpisuje się w cele SRK.

W 2007 r. odnotowano znaczący postęp finansowy w realizacji programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, przejawiający się przede wszystkim wypłaceniem na rzecz beneficjentów ponad 1/3 środków przyznanых na lata 2004-2006 (tj. o blisko **40% więcej niż w 2006 r.**). Postęp procesów naboru wniosków o dofinansowanie oraz podpisywania umów/ wydawania decyzji o dofinansowaniu był mniejszy (wartości złożonych wniosków o dofinansowanie oraz podpisanych umów były znacząco mniejsze niż rok wcześniej), co wynika z faktu, iż już w 2006 r. zakontraktowana została niemal całość dostępnej alokacji. Warto zauważyć, że na przestrzeni 2007 r. zrefundowano ze środków funduszy strukturalnych wydatki w wysokości 11 273 mln zł, co stanowi blisko 52% środków funduszy strukturalnych wypłaconych od uruchomienia programów.

W 2007 r. w ramach siedmiu programów operacyjnych, IW *Equal* oraz IW *Interreg III A* złożono wnioski o dofinansowanie poprawne pod względem formalnym o wartości wnioskowanego wsparcia ze środków wspólnotowych⁴ przekraczającej 6 mld zł. Wartość wniosków złożonych od początku uruchomienia programów do końca 2007 r. sięgnęła ponad 73,6 mld zł, co stanowi 238,1% alokacji na cały okres programowania 2004-2006. Wnioski o dofinansowanie projektów o największej wartości złożono w ramach *Zintegrowanego*

⁴ Jeśli w tekście nie wskazano inaczej, wszystkie informacje dotyczące wartości złożonych wniosków, podpisanych umów oraz zrealizowanych płatności dotyczą odpowiednio wartości wnioskowanego wsparcia ze środków wspólnotowych, wartości zakontraktowanych środków wspólnotowych oraz wartości płatności zrealizowanych ze środków wspólnotowych.

programu operacyjnego rozwoju regionalnego (ZPORR) oraz SPO *Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw*, gdzie wartości wnioskowanego wsparcia sięgnęły od początku uruchomienia programów odpowiednio 29,8 mld zł oraz 17,5 mld zł. W pozostałych programach wartości wsparcia ze środków wspólnotowych, o jakie wnioskowały uprawnione podmioty do końca 2007 r., przedstawiały się następująco: SPO *Rozwój zasobów ludzkich* – 10 115 mln zł, SPO *Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich* – 7 177 mln zł, SPO *Transport* – 6 600 mln zł, IW *Equal* - 786 mln zł, SPO *Rybołówstwo i przetwórstwo ryb* - 893 mln zł oraz PO *Pomoc techniczna* - 127 mln zł. Ponadto, do końca 2007 r. Komitety Sterujące w ramach programów IW *Interreg IIIA* pozytywnie zarekomendowały wnioski o przyznanie dofinansowania z EFRR na łączną kwotę 699 mln zł. Podkreślić należy, iż we wszystkich programach operacyjnych wartość złożonych wniosków była większa niż środki funduszy strukturalnych przewidziane dla programu w okresie 2004-2006⁵.

Od początku uruchomienia programów operacyjnych podpisano umowy lub wydano decyzje o dofinansowanie realizacji projektów angażujące środki wspólnotowe na łączną kwotę sięgającą prawie 33 mld zł, co stanowi blisko 107 % alokacji na lata 2004-2006. Niespełna 10% wspomnianych środków (3 034 mln zł) objęto umowami podpisanymi w 2007 r.

Programem, w ramach którego zakontraktowano do końca 2007 r. największą kwotę środków wspólnotowych jest ZPORR, gdzie wartość podpisanych umów (wydanych decyzji) przekroczyła 11 387 mln zł.

Do końca maja 2008 r. do beneficjentów trafiło łącznie ponad 25,4 mld zł. Z funduszy strukturalnych, co stanowiło 85,6% alokacji na lata 2004-2006 i ponad 2,4 mld euro z Funduszu Spójności, tj. 42,7% dostępnej alokacji.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013. Na lata 2007-2013 Komisja Europejska przyznała Polsce ok. 67,28 mld EUR. Na krajowe programy operacyjne przypada ponad 48,67 mld EUR, natomiast na regionalne programy operacyjne ponad 16,55 mld EUR. Dodatkowo ponad 1,33 mld EUR przeznaczono na krajową rezerwę wykonania. Środki zaangażowane w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna wynoszą ponad 0,73 mld EUR.

W 2007 r. środki te stanowiły niewielką część, gdyż dopiero trwało uruchamianie poszczególnych programów operacyjnych. Ich udział w realizacji SRK będzie jednak w kolejnych latach wzrastał.

W 2007 r. w ramach NSRO 2007 – 2013 Komisja Europejska była zobowiązana przekazać stronie polskiej **płatności zaliczkowe** w wysokości 2% alokacji na lata 2007-2013 z funduszy strukturalnych oraz 2,5% alokacji z Funduszu Spójności.

Od początku realizacji programów do końca grudnia 2007 w ramach NSRO 2007-2013 złożono wnioski o dofinansowanie i podpisano umowy w ramach trzech programów: **PO Kapitał Ludzki, PO Rozwój Polski Wschodniej oraz PO Pomoc Techniczna.**

⁵ Ze względu na fakt, iż dane odnośnie wnioskowanego zapotrzebowania na środki wspólnotowe w programach realizowanych w ramach INTERREG III A nie obejmują wszystkich złożonych (i poprawnych pod względem formalnym) wniosków, lecz jedynie wnioski zarekomendowane przez Komitety Sterujące, powyższa informacja nie uwzględnia wspomnianych programów.

Podstawowe cele Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki* (PO KL) to **wzrost poziomu zatrudnienia** oraz **wzmocnienie spójności społecznej**. Cele te zostaną osiągnięte poprzez działania na rzecz podnoszenia aktywności zawodowej, rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie mechanizmów efektywnego zarządzania w administracji państwowej. Działania te wpisują się bezpośrednio w cele SRK (w szczególności Priorytet 3 i Priorytet 6).

W ramach PO *Kapitał Ludzki* złożono 616 wniosków o dofinansowanie, o łącznej wartości ok. 378 mln PLN, co stanowi ok. 1 % realizacji zobowiązań na lata 2007-2013. W II połowie października 2007 r., uruchomiono pierwsze nabory wniosków w ramach konkursów pilotażowych w priorytetach: **VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich**, poddziałanie 6.1.1 *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy*, **VIII Regionalne kadry gospodarki**, poddziałanie 8.1.1 *Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw* oraz **IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach**, działanie 9.5 *Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich*. Największą liczbę złożonych wniosków odnotowano w Priorytecie VIII *Regionalne kadry gospodarki* - 221 wniosków oraz IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach* - 196 wniosków. Od początku realizacji programu podpisano 29 umów o łącznej wartości dofinansowania UE ok. 218,3 mln PLN, co stanowi ok. 0,6% realizacji zobowiązań na lata 2007-2013.

PO *Rozwój Polski Wschodniej* jest ukierunkowany na **przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego pięciu województw Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju**. PO RPW stanowi zatem z jednej strony - próbę przeciwdziałania problemom społeczno-gospodarczym ściany wschodniej, a z drugiej - szansę wykorzystania istniejących potencjałów dla jej rozwoju.

Realizacji powyższych celów służyć mają: stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy, zwiększenie dostępu do internetu szerokopasmowego, rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich, poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych, jak również zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu. Działania te wpisują się bezpośrednio w Priorytet 6 SRK (a pośrednio również w Priorytet 1 i 2).

W ramach PO *Rozwój Polski Wschodniej* do końca 2007 r. rozpoczęto nabór wniosków jedynie w ramach VI osi priorytetowej *Pomoc techniczna*. Od uruchomienia Programu zostały złożone 2 wnioski i jednocześnie wydane 2 decyzje opiewające na 1,76 mln zł (w części dofinansowania UE).

W ramach PO *Pomoc Techniczna* wpłynęło łącznie 18 wniosków o dofinansowanie opiewających na kwotę 167,3 mln zł, co stanowi ok. 9 % realizacji zobowiązań UE na lata 2007-2013 oraz wydano 12 decyzji o dofinansowanie, o wartości środków UE równej 163 mln zł, tj. prawie 9 % alokacji dostępnej dla PO *Pomoc Techniczna* 2007-2013.